

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Generalitat de Catalunya
**Escola d'Administració Pública
de Catalunya**

TREBALL DE FINAL DE MÀSTER

Com respon l'administració pública a l'art urbà: El cas de Barcelona.

ALUMNE: ROMÁN ARRIBAS LÓPEZ

**INSTITUCIÓ: ESCOLA D'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DE CATALUNYA I UNIVERSITAT
AUTÓNOMA DE BARCELONA**

TUTOR: ANDREA NOFERINI

CURS: 2020-2021

28 DE JUNY DE 2021

Resum

En el present Treball de Final de Màster s'ha realitzat una reconstrucció analítica de l'Ordenança Cívica del 2006 implantada a la ciutat de Barcelona. Concretament, en l'àmbit del grafit i de l'art urbà: La construcció del problema des del punt de vista institucional, els actors implicats en les diferents fases, l'entrada i la configuració en l'agenda de la problemàtica, la formulació i la implementació de la normativa i els impactes generats per aquesta. A més, s'analitzen els costos anuals que genera la neteja de grafit i art urbà per tal de constatar la hipòtesi que l'Ajuntament barceloní cada any augmenta l'import monetari i no aconsegueix reduir el nombre d'intervencions i que una normativa amb un elevat grau restrictiu genera impactes inesperats. Barcelona és una ciutat reconeguda internacionalment on els grafiters i els artistes urbans reclamen el seu lloc a l'espai públic. Com ho ha gestionat l'administració? Xoca amb els seus interessos? L'estudi dona resposta a aquestes i més qüestions

Paraules clau

Grafit, Art urbà, Problemàtica, Anàlisi polítiques públiques, Ordenança, Normativa, Ciutat, Espai públic.

Abstract

This Master's Degree Final Project carries out an analytical reconstruction of the Civic Ordinance of 2006 implemented in the city of Barcelona. Specifically, in the field of graffiti and urban art: The construction of the problem from the institutional point of view, the entry and configuration in the agenda, the formulation and implementation of the regulations and the impacts generated by it. In addition, the annual costs generated by the cleaning of graffiti and urban art are analyzed to verify the hypothesis that each year increases and it does not succeed in reducing the number of interventions and that a regulation with a high restrictive degree generates unexpected impacts. Barcelona is an internationally recognized city where graffiti artists and urban artists claim their place in the public space. How has the administration managed it? Does it clash with your interests? The study answers these and more questions.

Key words

Graffiti, Urban art, Problematic, Public policy analysis, Ordinance, Regulations, City, Public space.

Índex

1.Introducció.....	5
1.1 Plantejament.....	5
1.2 Originalitat i rellevància acadèmica.....	5
1.3 Hipòtesis.....	6
1.4 Objectius.....	6
2. Marc teòric.....	6
2.1 Art urbà: Concepte, origen i visió crítica.....	6
2.1.2 Sancions.....	9
2.1.2.1 Faltes penals.....	9
2.1.2.2 Llei de seguretat ciutadana.....	10
2.2 L'art urbà respecte les administracions espanyoles.....	10
2.2.1 Madrid.....	11
2.2.2 València.....	11
2.2.3 Sevilla.....	12
2.3 L'art urbà als barris.....	12
3. Metodologia.....	15
4. Reconstrucció analítica del procés de la política pública.....	15
4.1 Contextualització del grafit i art urbà a la ciutat de Barcelona.....	16
4.2 La construcció del problema.....	17
4.3 Entrada i configuració en l'agenda.....	20
4.4 Formulació i implementació de la política pública: L'ordenança cívica de 2006.....	25
5. Dades: Despesa anual sobre neteja de grafit i art urbà a la ciutat.....	28
5.1 Quantitat anual que destina l'Ajuntament de Barcelona a la neteja del grafit.....	28
5.1 Despesa anual de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de neteja de grafit i art urbà.....	28
5.1.1 Rendiment del 2016.....	28

5.1.2 Rendiment del 2017.....	29
5.1.3 Rendiment del 2018.....	31
5.1.4 Rendiment del 2019.....	33
5.1.5 Rendiment del 2020.....	35
5.1.6 Contracte 2020-2023.....	37
6.Anàlisi de les dades.....	38
6.1.1 Metres quadrats eliminats, nombre d'actuacions, distribució dels equips i evolució del valor dels contractes.....	38
6.1.2 Els impactes de l'Ordenança Cívica de 2006.....	44
7.Conclusions.....	46
8.Referències.....	49

1. Introducció

1.1 Plantejament

L'espai públic és el punt on l'artista urbà plasma i exposa definitivament la seva obra, una obra efímera que busca despertar sensacions sobre aquells vianants que, per qualsevol motiu, acaben fixant la seva mirada sobre ella. Ja sigui un grafiter clandestí deixant ràpid i sigil·losament el seu tag¹ o un muralista que elabora una peça durant hores, els carrers es converteixen en el terreny de joc de tots aquells que volen expressar-se i trobar el seu lloc a la ciutat. I és aquí on comença el problema: l'art urbà i els artistes reclamen un espai a la ciutat que xoca amb la titularitat privada dels murs, del mobiliari i de l'estètica normativa de la ciutat a més de la possible negativa dels sectors veïnals més conservadors. Per tant, és gènere un debat arran del conflicte que, en aquest cas, acaba entrant a l'agenda política provocant la intervenció de l'administració pública. Aquesta, ha d'intercedir i oferir un equilibri entenent que els artistes tenen dret a expressar-se, però les parets tenen una propietat i l'opinió dels ciutadans juga el seu paper. Es conforma doncs un triangle protagonitzat per artistes, veïns i administració on l'última té la decisió final en el debat i cadascú defensa els seus interessos.

A més, les intervencions es barregen amb els missatges oficials però en desigualtat de condicions: L'artista s'estalvia el tràmit burocràtic que hauria de seguir qualsevol entitat o particular per publicitar-se a la via pública a canvi d'enfrontar-se a l'administració i la legislació establerta. Així, a les urbs modernes es dona una estranya contradicció: Les institucions persegueixen als autors amb prohibicions i càstigs, però a la mateixa vegada estableixen processos d'implementació "Top-Down" on s'aposta pel foment, la canalització i el seguiment.

Per tant, el present Treball de Final de Màster, se centra en l'estudi de tres elements claus: En primer lloc, realitzar una reconstrucció analítica del procés de la política pública: La construcció del problema, els actors implicats, l'entrada i configuració en l'agenda, la formulació i la implementació, els efectes provocats... En segon lloc, valorar si l'ordenança cívica del 2006 ha aconseguit reduir el cost anual de neteja que generen el grafit i l'art urbà a la ciutat de Barcelona. I finalment, constatar que la mateixa ordenança no ha aconseguit reduir els costos anuals i ha generat impactes inesperats com associacions artístiques i veïnals.

1.2 Originalitat i rellevància acadèmica

Els professionals públics han de superar les visions clàssiques a l'hora de tractar els problemes que sorgeixen a les urbs. Les ciutats actuals presenten nous conflictes i noves dificultats que reclamen diferents formes de gestió. Valorar instruments innovadors d'intervenció pot facilitar a les administracions trobar millors resultats i estalviar costos al futur. Així, l'originalitat i la rellevància acadèmica que aporta aquest treball giren al voltant de demostrar que les polítiques públiques poden generar efectes inesperats, en aquest cas, accions comunitàries i col·lectives en contra de l'ordenança o un revers de la situació: una de les premisses resideix en la reducció dels costos

---

¹ (n) Nom i signatura d'un escriptor. (v) Acció de realitzar una signatura.

anuals de neteja, però realment ho ha aconseguit? L'estudi incidirà en aquest aspecte per tal de tenir un aspecte més original i innovador. També es realitza una reconstrucció analítica de tot el procés de l'ordenança, aquí reviure i constatar tot el procediment pot aportar noves dades i visions que, tal com s'ha comentat en les línies anteriors, poden ajudar en un futur a tractar problemes complexos.

1.3 Hipòtesi i pregunta d'investigació

El present Treball de Final de Màster compta amb una pregunta d'investigació *“Ha aconseguit l'ordenança cívica de 2006 reduir el cost anual de neteja que generen el grafit i l'art urbà a la ciutat de Barcelona?”*; una hipòtesi principal *“L'ordenança cívica del 2006 no ha aconseguit reduir els costos anuals i ha generat impactes inesperats com associacions artístiques i veïnals. I tres subhipòtesis: “La mesura presa per l'administració ha agreujat la problemàtica” “L'ordenança cívica de 2006 ha condicionat l'evolució del grafit i l'art urbà a la ciutat de Barcelona” i “Una mesura que criminalitza aconsegueix efectes contraris”*.

1.4 Objectius

L'objectiu primordial de la recerca és donar una resposta a la pregunta d'investigació valorant si l'ordenança cívica barcelonina respecte a l'art urbà i el grafit ha aconseguit reduir costos o si en aquest aspecte ha estat una mesura ineficaç. El segon objectiu és constatar o rebutjar la hipòtesi principal, en aquest cas es considera inicialment que la política pública no aconsegueix reduir els costos de neteja esmentats anteriorment i que la quantitat destinada a l'eliminació creix anualment. I les subhipòtesis: La primera fa referència a la problemàtica, es valora que una mesura d'aquestes característiques no aconsegueix els efectes esperats. La segona se centra en l'evolució i els condicionants, es creu que la política influeix negativament en l'evolució del moviment i de l'art, no fomentant-lo i endarrerint el seu creixement i expansió. I la tercera pressuposa que quan s'apliquen mesures repressives el que es fomenta realment és continuar amb la pràctica que s'està buscant reduir o eliminar. Finalment l'estudi busca realitzar una reconstrucció analítica precisa del procés de la política pública per tal d'analitzar com ha estat el seu desenvolupament i així facilitar la comprensió dels efectes i comprovar possibles errades.

2. Marc teòric

2.1 Art urbà: Concepte, origen i visió crítica

L'art urbà és una categoria que comprèn el conjunt de manifestacions plàstic-culturals realitzades als espais públics i que generalment són il·legals (Imaginario, 2019). Es pot desenvolupar a través de diferents tècniques com el grafiti, les plantilles, els adhesius, els cartells o els retoladors, per exemple i els emplaçaments on es plasmen les obres són diversos: Façanes, murs, mobiliari públic, sostres, trens, voreres o qualsevol espai del paisatge urbà. L'Street art no és només una expressió artística, és també un moviment social: Busca generar una sensació, comunicar-se amb

el receptor, és una eina de denúncia i crítica. L'artista madrileny SPY (citat per Fernández, 2018) assegura el següent: *"M'agrada generar algun tipus de reacció amb el meu treball. Moltes de les meves peces són simplement una crida a la reflexió, bé en termes d'aspectes socials que m'interessen, o com una provocació al debat"*(pp.46-531). En una entrevista a la PAC (Plataforma d'Art Contemporani) l'any 2012 l'artista reforça aquesta reflexió:

"(...) Procuro despertar i crear una consciència més lúcida amb les meves intervencions. La ironia i l'humor són una manera de fer còmplice al receptor, crea un diàleg i fa pensar que l'obra comunica una cosa amb la qual es pot sentir identificat, són petits pessics d'intenció que fan que la persona que ho rep vegi eclosionada la seva rutina d'urbanita" (SPY,2012).

Però no és l'únic artista que veu aquest punt reivindicatiu. Conforme a McCormick, Schiller i Sena (2010) l'art urbà s'entén com una forma d'infringir i d'instigar, que amb la creativitat s'enfronta a les lleis. Robin Balkan Kru l'any 2016 (citat per Fernández, 2018) l'any 2016 afirmava:

"Tracte de llançar un missatge amb cada obra. La raó és que crec que l'art urbà continua sent una cosa que hauria de canviar el món com un lloc millor, i el nostre paper és fer que la gent prengui consciència sobre els problemes socials. Nosaltres no tenim la solució als problemes, però és important crear la consciència que condueix a les accions per a solucionar-los. També és una manera de fer pressió sobre els polítics" (pp.46-531).

Cedar Lewisohn (2008) al llibre *Street Art: The Graffiti Revolution* defensa que: *"L'art urbà representa un estil antiautoritari, irreverent, irreprimible, savi, irònic i que actua com una veu per als impotents i pobres"* (pp.9-160).

L'art urbà com a moviment neix als carrers de la ciutat nord-americana de Filadèlfia durant la dècada de 1960 en un moment políticament convuls, on destacaven sectors contraris a la guerra de Vietnam i ideològicament progressistes. Es coneixia com a Bombing: Els Joves bombardejaven la ciutat amb tota classe de missatges crítics i tal va ser el seu èxit que es va estendre ràpidament, arribant a Nova York, concretament al barri del Bronx (Semana, 2012). Aquest corrent estava estretament lligat a la música Rap i al Breakdance. El grafiter colombià Diego Jiménez (2012) explicava que: *"Són expressions urbanes que estan lligades i no es poden entendre l'una sense l'altra"*.

A partir de la dècada de 1980 l'art urbà on té més força és a ciutats com París, Berlín i Londres. L'element que impulsa aquest canvi és el documental *Style Wars* i les noves restriccions establertes a Nova York: Les autoritats endureixen les mesures contra el grafiti i la persecució cap als escriptors creix desmesuradament. Per exemple, aquest augment del moviment a les capitals europees també és dona a Anglaterra als diferents territoris, però el punt més especial és Bristol, on un jove artista conegut com a Banksy comença a obrir-se pas (Semana, 2012).

És durant el final dels anys vuitanta i principis dels noranta quan comença a utilitzar-se el terme art urbà, present ja en les ciutats de tot el món. Per entendre aquesta formació i consolidació Amaro (2018) a *ARTE URBANO: DEL GRAFITI AL STREET ART* ho exemplifica a través d'un paral·lelisme amb la imatge d'un arbre: L'arbre està format per tres parts principals i aquestes

parts es poden entendre com a etapes, és a dir, el grafiti dels anys setanta serien les arrels; el grafiti europeu dels anys vuitanta correspondria al tronc; i, finalment, les branques que sorgeixen del tronc fan referència a totes les noves tècniques. La totalitat d'aquest conjunt formaria l'art urbà. A l'Street art actual destaquen dues formes d'actuació per sobre de la resta, pot dir-se que és com més se'l coneix avui dia. Aquestes són el post-grafit i la intervenció urbana. El primer fa referència a la major part d'art urbà que s'observa als carrers, és una versió més lleugera del grafiti clàssic on es representen logos o icones fàcils d'entendre a través de plantilles, adhesius, serigrafies, retoladors, esprais... ; mentre que el segon, són pràctiques desvinculades al grafit, és a dir, l'artista observa l'entorn urbà per situar la seva obra i actuarà amb instal·lacions (Solen ser figures de plàstic pintades o escultures amb cinta d'embalatge i es col·loquen a qualsevol part de la via urbana) o jardineria urbana (És una forma de criticar la planificació urbana i la manca d'espais verds i s'intervé en l'entorn per mitjà de terra, plantes i aigua) (Amaro,2018).

Imatge 1. Obra El Jogueter, per Milu Correch. Any 2014

Font: Moisés Menéndez.

Finalment és important matisar breument la diferència entre art urbà i art públic. L'especialista en arts, literatura comparada i història Andrea Imaginario (2019) apunta que: Malgrat compartir espai en la ciutat, l'art urbà és il·legal i efímer mentre que l'art públic és legal i aspira a la perpetuïtat. No

obstant això, el creixement, l'expansió i l'enfortiment de l'art urbà l'han portat a fer que els ens públics i privats aposten per ell reservant espais i afavorint intervencions.

2.1.2 Sancions

Tal com exposa la plataforma "No Somos Delito"(citat per Gómez, 2020), en l'actualitat, l'administració pública sustenta dos tipus de sancions respecte al grafit: infraccions administratives i faltes penals. Les conseqüències variaran segons la normativa aplicada, però mai l'infractor podrà ser castigat per les dues vies. Però quines són aquestes conseqüències?

2.1.2.1 Faltes penals

Segons l'article 625 del Codi Penal, se sancionarà amb una multa de 10 a 20 dies o la localització permanent de 2 a 12 dies a aquells que, de manera intencionada, realitzen danys no superiors als 400 euros mentre que l'article 626 sanciona amb 2-6 dies de localització permanent o 3-9 dies de treball en benefici a la comunitat a aquells que, provoquin un deslluïment de béns immobles de domini públic o privat, sense autorització del propietari (Gómez, 2020). Per tant, aquestes mesures defineixen el grafiti com una falta de deslluïment sobre el bé, però no el deixa malmès, és a dir, no el destrueix o l'inutilitza.

Amb la reforma del Codi Penal les faltes s'eliminen passant gran part d'elles a delictes lleus. Els grafitis queden doncs com deslluïment de béns mobles o immobles i no com a delictes específics podent entendre's com a faltes administratives o civils, però en l'àmbit governamental no queda tant clar: *"Desapareixen les faltes consistents en deslluïments de béns mobles i immobles de l'article 626 (...), que poden reconduir-se al delictes de danys o altres figures delictives quan revesteixin una certa entitat, o acudir a un rescabament civil; en el cas de béns de domini públic, també pot acudir-se a la sanció administrativa"* (Gòmez, 2020).

Amb l'ambigüitat del text, segons la magnitud del grafiti quedarà en mans dels jutges interpretar la llei i considerar si és un delictes o una falta. Si es considera la segona opció, sorgeixen dues situacions: La primera fa referència a la propietat privada. Si el titular reclama la reparació dels desperfectes, el grafiter serà obligat a pagar l'import corresponent de la neteja. La segona es refereix a l'àmbit públic. Si el titular és una institució pública, la sanció serà administrativa, ja que el titular és l'administració i no un particular.

Continuant amb l'explicació de la plataforma "No Somos Delito" (2014), amb l'article 626 el deslluïment comportaria un delictes lleu de danys i dos escenaris:

·La realització d'un grafiti passa a estar penada amb major gravetat, ja que es converteix en un delictes de danys i la sanció correspon a 6-24 mesos de multa o 1-3 mesos si el fet té poca gravetat (Danys superiors a mil euros deixen de considerar-se d'escassa gravetat). El resultat final és que els 2-6 dies de localització permanent es poden convertir en multa d'1-3 mesos si no se superen els 1.000 euros en danys. Per exemple, si el cost de la neteja de la pintada és de 400 euros no superés aquests 1.000 euros, però si l'import és superior, passaria a ser un delictes de danys amb una multa de 6-24 mesos.

A tall d'exemple i per ajudar a la comprensió. S'imagina el següent supòsit: La multa és de 6 euros diaris. Abans de la reforma del Codi Penal es pot realitzar el compliment de la localització permanent, és a dir, 24 hores al domicili, treballs en benefici de la comunitat amb 8 hores diàries o substituir la localització permanent per una multa de dos dies per cada dia de localització permanent resultant finalment una sanció de 4-12 dies. Per tant, l'import estaria entre 24-72 euros sent substituïda. Però amb la reforma del Codi Penal si no supera els 1.000 euros, com el lapse és d'1-3 mesos la pena seria d'entre 180-540 euros mentre que si els supera, el temps passa de 6-24 mesos i la quantitat rondaria els 1.080-4320 euros.

·La diferència entre falta i delictes comporta noves conseqüències. En primer lloc, la detenció del grafitier. Aquest pot estar retingut fins a passar a disposició judicial i tenir antecedents. I en segon lloc, el temps de prescripció. A aquest temps serà de 6-12 mesos per un delictes lleu o fins a cinc anys si la infracció és més greu. Anteriorment, la prescripció era de sis mesos i amb l'última reforma passa d'1-5 anys.

2.1.2.2 Llei de seguretat ciutadana

Existeixen ocasions on, per cometre una infracció relacionada amb el grafiti, s'imposa una multa que arriba per correu sent doncs una sanció administrativa que es resol amb el pagament de la multa, de la neteja i requisar els esprais en cas de multar a l'infractor "in situ" (Gómez, 2020).

Tant la sanció administrativa com l'import de la multa, solen estar regulats per ordenances municipals o per la Llei de Seguretat Ciutadana, aplicable en qualsevol territori de l'estat espanyol. Segons la plataforma "No Somos Delito" (2014), la Llei de Seguretat Ciutadana entén per infracció lleu aquelles que: *"No estant definides com a greus o molt greus, constitueixin incompliments de les obligacions o vulneració de les prohibicions establertes en la present Llei o en lleis especials relatives a la seguretat ciutadana (...) i es preveu com infracció greu causar danys greus als béns d'ús públic, sempre que no constitueixi infracció penal"*(pp.5-5).

Normalment les sancions relacionades amb el grafiti suposen una multa no superior als 300 euros per dany lleu al bé públic, però amb la Llei de Seguretat Ciutadana, el deslluïment lleu passa a ser una infracció administrativa lleu amb un import de 100-1.000 euros. És important destacar a més que, aquesta llei contempla que si s'acumulen tres infraccions lleus en dos anys, es convertiria en una infracció administrativa greu amb un import de 1.001-30.000 euros. Aquest import també s'aplica sobre la infracció greu de deslluïment greu de béns mobles o immobles públics.

2.2 L'art urbà respecte les administracions espanyoles

La presència de l'art urbà als carrers de les ciutats espanyoles fa dècades que està en constant creixement. A continuació, s'enumeraran i s'explicaran breument quines mesures s'han pres durant l'any 2020 i el 2021 a les tres ciutats més poblades de l'estat, sense comptar Barcelona, i així comprovar si hi ha una aposta per part de les institucions sobre l'art urbà. És important entendre que la situació està marcada per la Covid-19 i que, per tant, les mesures seran inferiors.

2.2.1 Madrid

A la capital espanyola, les institucions públiques han fomentat la inviestigació i l'expressió de l'art urbà a través del Mua Project, del 8 de març de 2020 a Metro Madrid i la concessió de murs.

·Mua Project

Projecte d'investigació sobre art urbà elaborat per la Doctora Paloma Rodera Martínez i avalat per l'Ajuntament de Madrid. Se centra en l'expansió del moviment a la capital espanyola i la importància que té per la ciutat.

·8 de març 2020 metro Madrid

El vuit de març és el Dia Internacional de la Dona i per fomentar la igualtat, l'agència pública Metro de Madrid S.A. recolzada per Matchpoint, porten a terme dues intervencions al metro, concretament un mural a l'estació de Sainz de Baranda i la decoració d'un comboi pertanyent a la Línia 6 que la recorrerà durant el mateix mes. Les autores són Julieta XLF, Nuriatoll i Sara Fratini.

·Murs lliures a la ciutat

L'Ajuntament de Madrid, des de l'àrea de Cultura, Turisme i Esport hi ha posat a disposició dels artistes dos murs lliures a les zones de Moratalaz i Pont de Vallecas. Aquesta iniciativa la desenvolupa l'entitat cultural catalana Rebobinart que busca promoure un lligam entre l'art urbà i la ciutadania, promoure l'art urbà i les expressions artístiques. Aquests espais no seran només aparadors d'obres, sinó espais on portar a terme activitats socioculturals estretament lligades amb el barri i els veïns. Per poder utilitzar les parets, els autors hauran de reservar prèviament i compartir el projecte amb altres artífexs interessats.

2.2.2 València

A la ciutat de València destaquen les iniciatives Abstracte, un Riu d'art i la relació entre les Falles i l'art urbà.

·Abstracte, un riu d'art

Abstracte, un riu d'art és una iniciativa artística portada a terme per l'associació cultural Zedre i recolzada per l'Ajuntament de València. L'objectiu és convertir el Jardí del Túria en un museu d'art urbà a través de la realització de murals abstractes en les bases de diferents ponts com el del 9 d'octubre i a espais esportius i casetes de jardineria. El que es proposa és una intervenció d'art urbà a la vella llera del Túria que s'ultimarà amb la ruta artística dels murals (Moreno,2021). Les obres es desenvolupen des del parc de Capçalera fins al pont de Montolivet. El president de l'entitat Lluís Salvador (citat per Moreno,2021) apunta que *“neix amb la finalitat d'oferir una nova mirada sobre els elements arquitectònics per a, d'una forma sostenible, crear un museu a l'aire lliure dins del major jardí urbà d'Espanya”*. A més, esmenta el directiu, que *“el punt de partida d'aquest projecte és de naturalesa estètica (...) ja que pretén embellir i dinamitzar els murs a través de manifestacions artístiques en espais que actualment estan nus, buits o fins i tot degradats”*.

Els onze artistes que porten a terme les obres són: Sandra Betancort, Álex Marco, Rubén Viard, AALL (Aarón Fliu y Lluís Salvador), Cap i Cabrera, Antonyo Marest, Rubén Tortosa, Roice183, Nico Barrios, Zurik1, Ángel Toren y Kaufman.

·Falles i art urbà

Les edicions falleres de 2020 i 2021 comparteixen un patró clar: han estat dissenyades per artistes urbans. En el primer cas, l'encarregat va ser Escif conjuntament amb els artistes fallers Manolo Martín i José Ramón Espuig. En el segon cas, la creació és expressada per dos artistes, l'urbà Dulk (Antonio Segura) i el faller Alejandro Santaulalia.

2.2.3 Sevilla

A la ciutat de Sevilla trobem dues actuacions per part de l'administració pública: El Concurs-Exhibició de grafit i art mural 2021 i la iniciativa #Artistasencasa.

·Concurs-Exhibició de Grafit i Art mural 2021

A través de la Delegació de Juventut de l'Ajuntament de Sevilla i l'Empresa Pública de Neteja i Protecció Ambiental Societat Anònima Municipal (LIPASAM) s'organitza un concurs-exhibició de grafit i art mural amb un doble objectiu, sensibilitzar a la població amb el medi ambient, el reciclatge i les pràctiques sostenibles i realitzar una millora en l'espai de celebració. Concretament, es portarà a terme a "Les Palmeres" el nou punt net de l'empresa pública.

·Iniciativa #Artistasencasa

Impulsat per l'estudi d'art i disseny Univers Eirín i secundat per l'ajuntament, aquesta proposta té l'objectiu d'apropar l'art i la cultura internacional a les llars dels ciutadans a través dels mateixos creadors, artistes amateurs i experimentats que presenten les seves obres i expliquen el procés creatiu, el significat de la peça, per què de la creació... Tot en un context de pandèmia on és pretén motivar a les persones a no sortir de casa i alleugerar la càrrega i els efectes del confinament. Cada dia a les 20:15 de la tarda a les xarxes socials de l'estudi, diferents artífexs exposen els seus treballs i el desenvolupament dels mateixos.

En aquest cas, la iniciativa compta amb diferents disciplines artístiques com la fotografia i l'escultura, però entre elles es troba l'art urbà.

2.3 L'art urbà als barris

Per tal de defensar la presència de l'art urbà als carrers, és important conèixer arguments positius per part de diferents sectors, especialment teòrics, professionals, aficionats a aquesta pràctica i dades estretes a partir experiències pràctiques. Per tant, a continuació es mostraran diferents punts de vista relacionats amb la regeneració d'espais i el turisme, la reciprocitat, i la crítica social. La regeneració de les zones on s'aplica i el turisme. Aquells barris que llueixen obres pateixen un canvi i no només en la seva imatge. Bianchini (1993) apunta breument que a partir dels anys vuitanta els dirigents culturals comencen a donar-li importància a la dimensió urbana de les

polítiques culturals i la capacitat que tenen de regenerar zones degradades. González, Gómez-Isla, Del Río i Santamaría (2016) remarquen que *“La intervenció artística en l'espai públic, encara que pugui semblar subtil, també pot activar canvis en les dinàmiques socials d'un barri sencer, afavorint hàbits col·lectius i d'interacció social que enriqueixen la forma de vida de les persones”*. Menéndez (2018) parla de l'experiència al barri de l'Oest a la ciutat espanyola de Salamanca:

“Aquest barri ha aconseguit el seu apogeu amb el projecte Galeria Urbana (...) Des que va néixer en la primavera del 2013, plantejava diversos objectius, des de donar opció a joves artistes, fins a convertir l'Art Urbà en element transformador d'un barri que manca d'equipaments socials, culturals, zones recreatives, parcs, jardins...és el barri amb major densitat de construcció de la ciutat”.

“El Barri de l'Oest comença a deixar enrere el gris a canvi d'un barri acolorit gràcies a les obres d'art urbà que crida l'atenció dels qui ho transiten (...) En el Barri de l'Oest conceben la cultura d'una altra manera, al carrer, en altres espais (bars, comerços, galeries). El carrer com a escenari per a la creativitat, sense invasió, sense apropiació com a proposta artística i cultural universal”.

Otero (2019) en la seva visita a Yeldeğirmeni, el barri de la ciutat d'Istanbul que compta amb una ruta d'art urbà, comenta el següent: *“Yeldeğirmeni ha passat de ser un barri desconegut pels turistes a convertir-se en un dels destins de moda, tot gràcies a la màgia de l'art urbà, que està afegint color a aquesta oblidada part d'Istanbul”*. A més, *“he vingut a gaudir plenament de la imaginativa i transgressora acció dels quals són considerats com els millors grafitis d'Istanbul, activisme artístic que és capaç de rehabilitar espais morts dotant-los de personalitat i bellesa”*. Sobre l'impacte directe en el barri apunta que:

“L'aparició de centres culturals i cafeteries amb encant són un dels efectes indirectes associats al projecte. Les intervencions artístiques revaloritzen l'entorn conferint personalitat i estil al barri; la gent jove comença a conèixer el barri i l'integra en la seva rutina diària i aquest esperit positiu anima als comerciants a obrir negocis per a ells, dinamisme que potser acaba en gentrificació, però la transició de la qual és emocionant viure-la”.

Menéndez (2018) i l'impacte del turisme al barri de l'Oest de Salamanca: *“Aquest projecte ha suposat que s'hagi convertit el barri en un atractiu turístic... L'Ajuntament el va portar a FITUR i INTUR l'any 2015. A més d'editar un pla guia, que actualment es troba en la seva segona edició i una aplicació de mòbil...”*

La reciprocitat artista-ciutat. Rodríguez Morato (2001) afirmà que les grans ciutats aporten grans avantatges als creadors, tant pel nombre d'institucions com d'intermediaris, de públic receptiu i de les institucions de consagració que faciliten l'èxit professional.

La crítica social que expressen les obres. Villalba (2011): *“L'art de carrer, en integrar els seus elements en llocs públics bastant transitats, pretén sorprendre els espectadors. Sol tenir un cridaner missatge subversiu que critica a la societat amb ironia i convida a la lluita social, la crítica política o, simplement, a la reflexió”*. Otero (2019) comentava que *“L'obra titulada “Pray for rain” de l'artista australià Fintan Magee, ens parla dels efectes de la sequera a través de la curiosa*

estampa de diferents persones esperant amb galledes l'arribada de la pluja". Hi ha més exemples com els dels artistes Lonac i INTI :

"L'obra "Intermissió" de l'artista croat Lonac. Aquesta intervenció artística situada al carrer Kırmızı Kuşak, exhibeix amb impecable realisme a una dona elegant i moderna, que sembla posar davant l'atenta mirada d'un pintor; una imatge trencadora en una societat turca poc donada a enaltir a aquesta mena de dones" (Otero,2019).

"El missatge de "Resistència" va ser gravat pel xilè INTI; un artista que amb els seus dissenys busca reflectir la lluita dels pobles indígenes a Xile, encara que molts veuen en aquest retrat d'una dona amb una poma, un llaç d'unió amb la situació de les dones conservadores a Turquia" (Otero,2019).

Imatge 2. Obra de l'artista italià Pixel Pancho a Yeldeğirmeni, 2016.

Font: streetartnews.net.

3. Metodologia

Per tal de reconstruir el procés de la política pública, respondre a la pregunta d'investigació i afirmar o rebutjar la hipòtesi principal i les subhipòtesis, s'utilitzen diferents tècniques metodològiques on predominen aquelles que són qualitatives:

En primer lloc, l'anàlisi i la revisió bibliogràfica. Tant en el marc teòric com en el desenvolupament de l'estudi, s'ha elaborat una anàlisi metòdica de la informació disponible sobre el tema. Des d'aportacions teòriques fins a notícies en mitjans de comunicació, s'ha hagut de portar a terme una recerca minuciosa de la informació acadèmica i social que configura el cas. En segon lloc, la recopilació i l'anàlisi de dades. Aquest punt és molt important per configurar l'estudi i tenir unes conclusions congruents. Per exemple, sense les dades referents a les infraccions o al preu anual de neteja seria impossible donar una resposta clara. En tercer lloc, les entrevistes. Són una peça fonamental del treball. Molta de la informació necessària per elaborar l'estudi i donar resposta no està documentada i la posseeixen aquelles persones que han viscut el procés, siguin veïns, artistes o part de l'administració. En aquest cas, s'han realitzat entrevistes a associacions artístiques, ajuntament i Guàrdia Urbana. Finalment, tècniques relacionades amb l'avaluació de polítiques públiques. En ser un treball final per a un Màster de Gestió Pública i havent treballat les diferents formes d'avaluar les polítiques públiques, utilitzar tècniques de disseny, necessitats, impacte... ajudaran a entendre els resultats que ha deixat la mesura.

4. Reconstrucció analítica del procés de la política pública: L'Ordenança Cívica de 2006

Per a que un problema esdevingui política pública ha de seguir un procés llarg i elaborat: Des de que es planteja com un problema de caràcter privat, o inclús s'elabora la seva construcció, fins a que els decisors polítics busquen una solució, la qüestió ha d'anar pujant esgraons fins arribar a la culminació, a la normativa tangible aplicada al conjunt de la població. En aquest apartat, i a través de l'informació disponible i de les aportacions de diferents testimonis presents des de l'arribada del grafit a la ciutat fins l'implementació de la mesura, es realitza una construcció analítica de tot el procediment que ha seguit la problemàtica fins a la resposta administrativa a través de l'Ordenança Cívica del 2006. Com s'observarà a continuació, els passos seguits per la recreació estan dividits en quatre punts clau: La construcció del problema, l'entrada en la agenda i la conseqüent configuració de la mateixa i la formulació i l'implementació de la política pública. Aquesta configuració s'ha elaborat seguint les directrius dels autors Subirats et al. (2008) i Jones (1970). El punt inicial contextualitza la situació previa barcelonina respecte el grafit i l'art urbà per tal de facilitar la comparació i la comprensió al lector. En el cas dels resultats de la política i els impactes generats es troben a l'apartat 6 amb l'anàlisi de les dades. Els actors implicats en cada procés es tractaran a l'apartat corresponent.

4.1 Contextualització del grafit i de l'art urbà a la ciutat de Barcelona pre-ordenança

La relació del grafit i l'art urbà amb la ciutat barcelonina ha estat al llarg de la història convulsa i variant. El grafit arriba a mitjans dels anys vuitanta a la capital catalana. Aquesta aparició està estretament lligada a l'auge de la pràctica a la resta de ciutats europees i el documental de 1983 "Style Wars", obra estatunidenca dirigida per Tony Silver i Henry Chalfant i gravada a la ciutat de Nova York. Inicialment els escriptors eren escassos i compartien els murs amb pintades polítiques i diferents missatges crítics amb la societat, religiosos... Uns missatges sense característiques artístiques. L'origen de l'escena actual es pot datar amb l'arribada dels anys noranta a través de la nova d'informació i de l'evolució dels grafiters: Comencen a conviure diversos estils i diverses pràctiques, els murs i els trens són ara el nou objectiu. La ciutat de Barcelona comença a finançar com a referent europeu i a rebre els primers artistes i visitants internacionals que queden meravellats per l'escena local i les característiques urbanístiques. Un aspecte que Emak (2021) reforça:

"El graffit és un moviment cultural que unia a joves amb inquietuds creatives, en la seva majoria sense mitjans per a accedir a coneixements acadèmics i amb ganes de mostrar les seves habilitats i talents (...) va ser una època, en la qual Barcelona, estava molt ben considerada per artistes d'altres països i que viatjaven a aquesta, per a conèixer de prop una de les ciutats més importants i representatives del grafit en el món. El grafit li va donar a la ciutat una imatge més cosmopolita i avantguardista".

L'esclat definitiu es produeix amb l'obertura de la botiga Game Over Shop l'any 1993 i amb la creació de la marca i Montana Colors l'any 1994². Aquests dos establiments ajuden a democratitzar i solidificar la pràctica del grafit a la capital: A mitjans dels noranta la moda del grafit i del breakdance comença a caure estrepitosament, però amb els nous comerços s'obre la possibilitat de comprar pintura de qualitat a preus populars³ el que provoca un augment d'escriptors a la ciutat i el lideratge, compartit amb les capitals europees punteres, de l'escena internacional (Kapi, 2021). Aquesta nova situació dona lloc a tres anys frenètics i un gran impacte, entre el 1995 i el 1997 Barcelona és l'abanderada de l'art urbà, un terme encara per encunyar al territori espanyol i molt minoritari (Kapi, 2021). Durant el 1999 i el 2000 aquesta nova forma d'expressió, l'Street Art, esclou i es consolida sent una de les ciutats pioneres on ocorre i donant pas a l'època daurada de la capital, compresa entre els anys 2000 i 2006, una esplendor que es trenca amb l'Ordenança Cívica del 2006. Així, els anys noranta deixen un llegat molt fort de grafit i el terreny idoni per la nova generació d'artistes urbans, són l'avantsala d'aquells anys daurats. Kapi (2021) descriu breument com eren aquella meitat inicial del segle XXI:

"Nosaltres com a escriptors de graffit teníem un concepte més underground de pintar, bombardejar amb firmes, i de fer peces a murs grans i no ens importaven ni el centre de la ciutat ni llocs poc

---

² Fins a l'arribada de les botigues especialitzades en grafit i art urbà, els escriptors i artistes urbans utilitzaven per a les seves obres materials no originats per la pràctica, com per exemple esprais per pintar cotxes.

³ Durant els anys vuitanta i la primera meitat dels noranta, els esprais tenien un cost molt elevat el que provocava en un gran nombre d'ocasions robatoris.

adequats per murals però amb l'art urbà es comencen a cobrir aquests espais al centre, espais més petits i ja comences a trobar-te obres per totes parts. Era una ciutat repleta.

Per tant, d'una banda el centre és qui recull les obres relacionades amb l'art urbà i a qui es dirigeix principalment la normativa mentre que a la resta de barris i als afores de la ciutat el que predomina és el grafit.

L'evolució de les sancions també és variant: Inicialment, els artistes tenien total llibertat per executar les seves obres, recorrien els carrers intervenint els espais sense una oposició policial i veïnal. Tal com apunta El Cisco (2021):

Recordo que pintàvem a les tardes en ple barri de Gràcia en les parets de cantonades d'edificis vells amb les escales pintures i tota la parafernàlia i la policia urbana només miraven i passaven de llarg o es paraven una mica i seguien.

No hi havia una normativa clara amb les infraccions, depenien de les circumstàncies en les quals et multaven, és a dir: Si et trobaven pintant a un mur, t'ignoraven, però si la denúncia provenia d'un veí o veïna, l'autoritat prenia les dades de l'infractor i si ho considerava oportú el jutge, hi hauria una sanció administrativa (Kapi, 2021). Emak (2021) afirma: *La il·legalitat d'aquest, era una cosa relativa, ja que no havien ordenances massa rígides sobre aquest tema. Els grafitis eren respectats per la resta d'escriptors, amb un codi no escrit, que feia que el moviment estigués bastant ben estructurat.* En el cas de Barcelona, el grafiter hauria de realitzar un acte molt greu (ratllar vidres, pintar aparadors de grans superfícies...) per a rebre una multa. Així, amb l'ordenança del 2006 es produeix un gran canvi: Inicialment, sense una denúncia prèvia, l'Ajuntament rarament actuava. Amb la nova normativa es permet a la Guàrdia Urbana realitzar directament aquesta denúncia de forma personal.

4.2 La construcció del problema: De la situació privada al problema públic.

Un problema és una construcció analítica on els analistes i els actors implicats el veuran i definiran de diferents formes (Subirats, 1994). Tant la seva classificació com la futura política són una construcció col·lectiva estretament lligada a les percepcions, representacions, interessos i valors dels protagonistes de la situació (Subirats et al, 2008). Així, qualsevol realitat social s'ha d'entendre com una construcció històrica, situada en el temps i en l'espai que depèn de tots aquells que estan afectats pel problema o pels que el seu comportament s'identifica amb l'origen d'aquest (Subirats et al, 2008). Noël-Roth (2002) reforça aquest argument: Passar del reconeixement d'una realitat a una realitat problematitzada requereix la representació social i política dels problemes. A més, aquesta representació no és una dada objectiva sinó que és una construcció formada a partir de les lluites dels actors socials i polítics per tal d'imposar la seva perspectiva. Una perspectiva condicionada pels seus interessos i aquells actors amb més recursos tindran una major probabilitat d'imposar-se.

Un exemple clarificador és el cas de la contaminació a la ciutat. Segons la perspectiva i els interessos, el problema es pot entendre de diverses formes: D'una banda, tindrem un sector que

parlarà dels vehicles privats motoritzats com a principal causa i que exigirà mesures relacionades en aquest sentit mentre que una altra part, considerarà que la contaminació és causada per la indústria i la globalització. Aquí, serà fonamental la influència dels sectors socials afectats, partícips i interessats per tal d'influir en la definició i en l'entrada.

Per tant, segons la definició triada i la capacitat dels actors es tractarà el problema d'una forma determinada condicionant així l'entrada a l'agenda, l'elaboració i el resultat de la política: El fet de no triar una definició encertada del problema portarà a l'elaboració d'una política poc efectiva que, rarament, aportarà solucions a la situació. Continuant amb l'exemple de la contaminació, si el problema és realment que els nivells de CO₂ són elevats per culpa dels vehicles i el decisor tria una definició relacionada amb la indústria, la política difícilment el solucionarà.

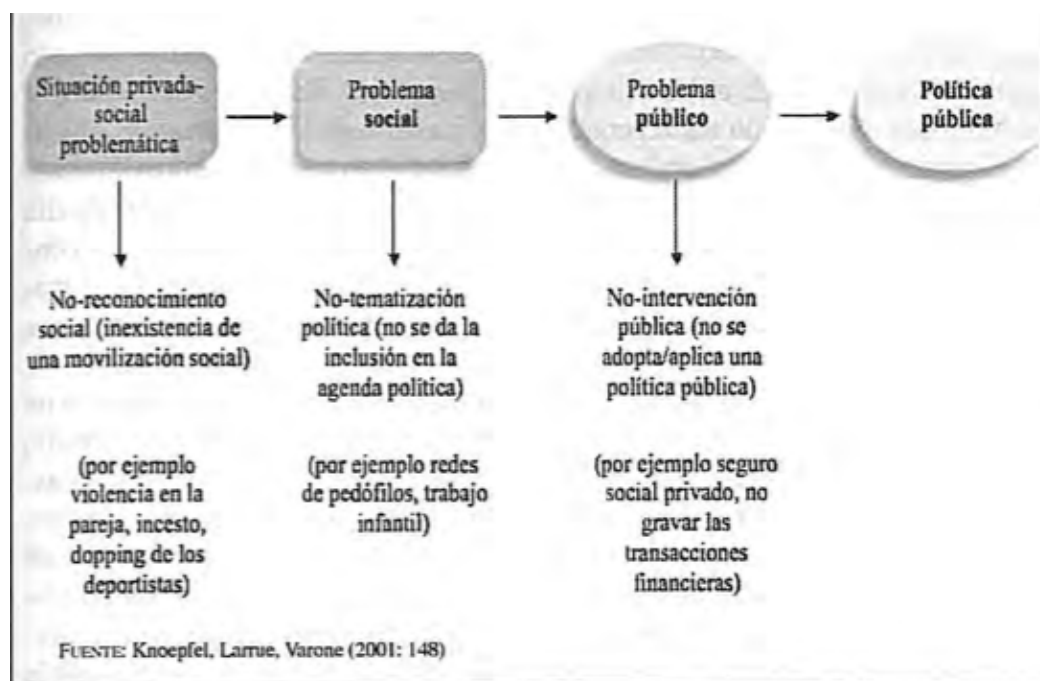
Com comenten Subirats et al. (2008): A l'hora d'analitzar un problema considerat públic, l'ús de la perspectiva constructivista s'imposa a la resta. L'aproximació constructivista utilitzada en l'anàlisi dels problemes socials i en les polítiques públiques destaca tres eines per construir i interpretar les accions públiques i els resultats de les polítiques públiques. La perspectiva racionalista indica que el problema a resoldre s'ha de definir només una vegada i per sempre, on els objectius de la política pública han de ser clars i precisos. A la perspectiva seqüencial l'anàlisi de la política pública es realitza al voltant d'un model seqüencial rígid on la definició del problema és una etapa aïllada i única. Finalment, la perspectiva sectorial es focalitza en els programes i les interpretacions de les polítiques públiques vénen encarregades per les estructures politicoadministratives d'aquests programes per mitjà d'un esquema analític sectorial.

Abans de tractar la construcció del problema en el cas barceloní, és important esmentar la diferència entre problema social i problema públic i les condicions perquè el primer es converteixi en el segon. Segons Subirats et al (2008) un problema públic és aquella situació jutjada políticament com a problemàtica i és, a més, objecte de debat públic. En canvi, el problema social no té aquesta perspectiva política, no està a l'agenda.

Becker (Citada per Olavarria, 2007) afirma que perquè un problema es reconegui com a social s'han de donar dos supòsits: Mostra carències objectives en la societat i els actors que tenen poder qualifiquen la situació com a problema públic. Noël Roth (2002) parla de tres fases diferenciades a l'hora de construir el problema: A la primera, la qüestió ha de produir canvis en els individus i en diferents grups socials. A la segona, aquest canvi en la vida dels individus ha de generar una tensió que converteixi el problema privat en problema social. Una vegada aquí s'ha de trobar una formulació i un o diversos grups que presentin el problema públicament. I a la tercera, ja reconegut de forma pública i formulat, es busca aconseguir la pròpia institucionalització. Garraud (citada per Subirats et al, 2008,) contempla tres condicions perquè el problema social passi a ser públic: Ha d'existir una demanda per part d'un grup social, s'ha de desenvolupar un debat públic i ha d'haver-hi un conflicte entre grups socials i autoritats públiques. El problema públic té quatre dimensions a analitzar: La intensitat (Importància atribuïda a les conseqüències del problema), el perímetre (extensió i abast de les conseqüències negatives del problema), la novetat (Els problemes poden ser recents o crònics) i la urgència (Un problema, segons les seves característiques es catalogarà

de més o menys urgent) (Subirats et al. 2008). És important entendre que no tots els problemes públics es converteixen en polítiques públiques.

Gràfic 1. Cronologia del procés de definició del problema públic i els possibles obstacles.

Font: Joan Subirats et al (2008).

A Barcelona el problema del grafit i l'art urbà té diferents definicions segons els actors implicats. Podem establir un triangle, tal com s'esmentava al plantejament, protagonitzat per l'Ajuntament, els veïns i els grafiters. Des de l'òptica dels artistes urbans, s'entén com una manca de murs disponibles i de passivitat per part de les autoritats públiques. Els veïns que ho consideren com a problema, entenen que és una conducta incívica que provoca danys en la seva propietat. Mentre que l'administració ho contempla com incivisme (perspectiva veïnal), com actes vandàlics (criminalització del grafiter/artista urbà que provoca danys costosos), com un trencament de l'estètica paisatgística urbana (Xoca amb la normativa establerta) i com un impediment pel model turístic que es vol projectar a la ciutat (Expansió internacional de la marca Barcelona i model turístic). Ana Manaia (2021), coordinadora de projectes a B-Murals, reforça la perspectiva del vandalisme: A les reunions amb personal de l'ajuntament, aquests consideren el grafit i l'art urbà com una pràctica vandàlica. Aquesta percepció per part de l'administració també ha anat evolucionant amb el pas del temps: Inicialment era un problema de vandalisme, els grafiters i artistes urbans provocaven una sèrie de danys que l'administració o els veïns havien de reparar. Posteriorment s'afegeixen les visions relacionades amb el paisatge i el turisme. La normativa justifica el reglament del grafit de la següent forma: *“Aquest Títol II es divideix en dotze capítols, referits, respectivament, als atemptats contra la dignitat de les persones, la degradació visual de l'entorn urbà (tant per grafits, pintades i altres expressions gràfiques com per pancartes, cartells i*

fullets),(...)” (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.2). S'ha de tenir en compte, per observar la percepció de l'Ajuntament Barceloní i facilitar la comprensió, que la normativa relacionada amb el grafit i l'art urbà està al mateix títol (comparteix capítols) que als atemptats contra la dignitat de les persones, les apostes, l'ús inadequat de jocs en l'espai públic, conductes relacionades amb la mendicitat i serveis sexuals, en l'espai públic, la realització de necessitats fisiològiques, el consum de begudes alcohòliques, el comerç ambulant no autoritzat, les activitats i prestació de serveis no autoritzats, l'ús impropï de l'espai públic, les actituds vandàliques en l'ús del mobiliari urbà, la deterioració de l'espai urbà i més conductes que pertorben la convivència ciutadana (Ajuntament de Barcelona, 2005). Amb el títol *“Degradació visual de l'entorn urbà”*, els fonaments de la regulació es divideixen en tres punts:

1.*“La regulació continguda en aquest capítol es fonamenta en el dret a gaudir del paisatge urbà de la ciutat, que és indissociable del correlatiu deure de mantenir-lo en condicions de neteja, netedat i decòrum”* (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.7).

2.*“Sense perjudici d'altres infraccions ja previstes en l'Ordenança dels Usos del Paisatge Urbà, els grafitis, les pintades i altres conductes que embruten i enlletgeixen. No sols devaluen el patrimoni públic o privat i posen de manifest la seva deterioració, sinó que principalment provoquen una degradació visual de l'entorn, que afecta la qualitat de vida dels veïns o veïnes i visitants”* (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.7).

3.*“El deure d'abstenir-se d'embrutar, tacar i deslluir l'entorn troba el seu fonament en l'evitació de la contaminació visual, i és independent i per tant compatible amb les infraccions, incloses les penals, basades en la protecció del patrimoni, tant públic com privat”* (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.7).

Així, si observem la justificació de la normativa, podem entendre que la definició del problema per part de les autoritats públiques està estretament relacionat amb l'estètica de la ciutat i amb el vandalisme: Als carrers, els grafiters i els artistes urbans amb les seves obres provoquen danys costosos i atempten contra l'harmonia de l'urb. Amb la realització de l'estudi i els testimonis dels entrevistats, es tenen indicis que en la definició també es va considerar el model turístic. En el cas dels actors, el principal en aquesta etapa és l'administració pública, concretament l'Ajuntament de Barcelona, seguit dels veïns que reforcen la visió del consistori. Sobre la perspectiva utilitzada en aquest cas per analitzar el problema públic, es considera que la utilitzada ha estat la racional, ja que des de la posada en marxa de la normativa el problema manté el seu caràcter i els decisors no busquen controvèrsia amb els objectius de l'ordenança.

4.3 Entrada i configuració en l'agenda

És difícil datar amb exactitud quan entra a l'agenda la problemàtica. Els diferents testimonis entrevistats tenen opinions diverses. Per exemple, El Cisco (2021) apunta:

“Crec que va haver-hi un abans i un després a partir de les Olimpíades de Barcelona, fins i tot un any abans en el 91 i 92 va ser la primera vegada que ens van portar a una comissària, però ens

van deixar anar i vam anar a acabar el grafiti. A partir de les Olimpíades la cosa ja es posa més dura, parlo dels carrers i murs de Barcelona els trens evidentment sempre ha estat terreny perillós i les meves incursions a les cotxeres han estat molt poques”.

Però, la resta d'entrevistats convergeixen en un punt: El boom del turisme. Quan Barcelona comença a obrir-se al turisme de massa i arriben els primers creuers, s'estableix un model de ciutat on el grafit no és compatible. Amb aquests creuers, l'any 1995 el tràfic de passatgers anuals era de 225.937 mentre que l'any 2007 la xifra augmenta a 1.765.838. Ana Manaia (2021) comenta que tot i arribar a Barcelona l'any 2005, si que observa aquesta relació entre el turisme i la persecució al grafit i l'art urbà. Antoine (2021) creador d'Street Art BCN apunta en vers aquest aspecte:

“Jo com ho veig és quan decideixen netejar la ciutat per posar-la com una ciutat de turisme de massa per a moltíssima gent i volien atraure. Crec que per a ells el grafit era considerat com algo brut, que no atreïa als turistes. Era un govern conservador de dretes que encara considera el grafit com una cosa de vandalisme “.

Kapi (2021) també reforça l'argument:

"Jo crec que no hi ha realment consciència d'aquest pas, és la meua opinió després d'uns anys. El que penso és que en aquells anys tenim un boom de turisme exagerat, Barcelona a part de tenir molt turisme relacionat amb l'art urbà comença a tenir una estructura muntada per al "turista de Sagrada Família", és un lloc o comencen a arribar els transatlàntics a partir de les ordenances de finals dels noranta o de principis dels dos mil i la ciutat augmenta el volum de turisme fent-ho insostenible. Què passa? Que després de portar 4 o 5 anys així amb problemes relacionats amb els turistes (Anar sense roba pel carrer, orinar en la via pública...), això realment provoca l'ordenança. Algú decideix introduir l'art urbà dins d'aquest problema (...) És una cosa totalment arbitrària, ningú comprèn perquè posen la mateixa multa algú que orina a la via pública que a algú que fa un mural a una fàbrica abandonada de Poble Nou”.

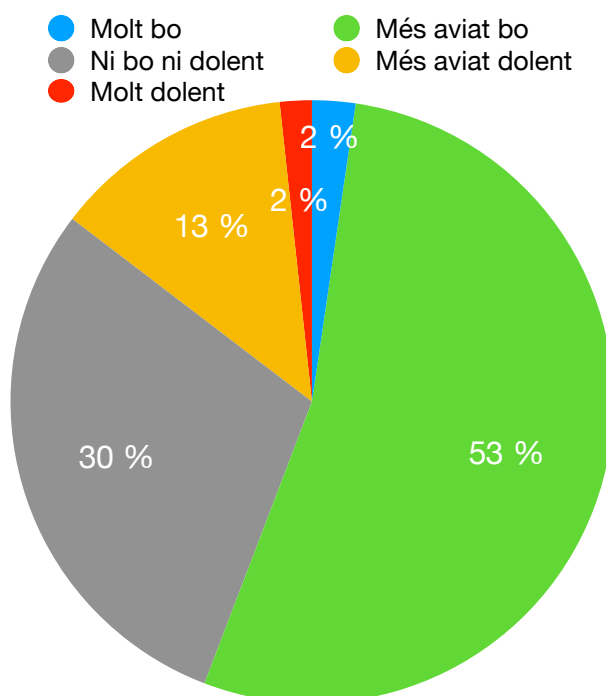
Per tal de comparar aquesta impressió amb la de la resta dels ciutadans, a continuació es mostren les dades sobre l'enquesta de percepció del turisme. S'utilitzen dos indicadors: El comportament dels turistes a la ciutat (2016-2019) i la valoració positiva o negativa d'aquests (2013-2019).

Imatge 3. Imatges relacionades amb la campanya “Barcelona Posa’t Guapa”. 1991 i 2010

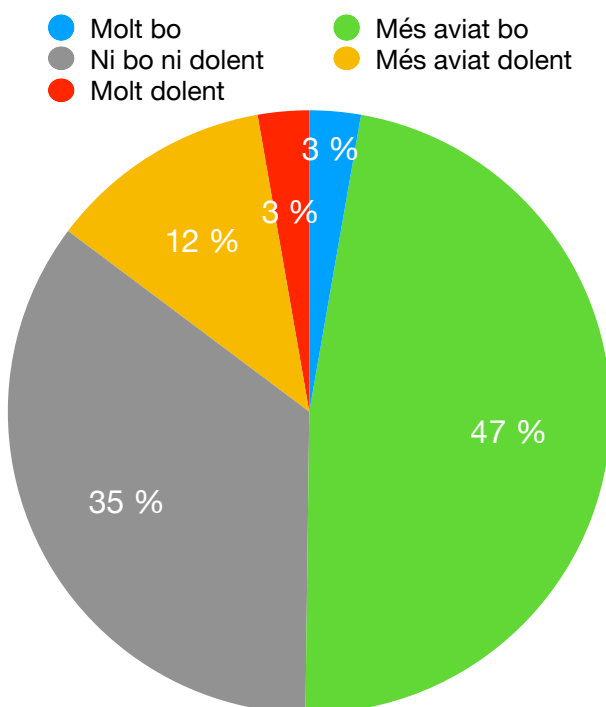
Font Manel Armengol i diari ara.cat.

Gràfic 2. Percepció del comportament del turisme a la ciutat. Any 2016

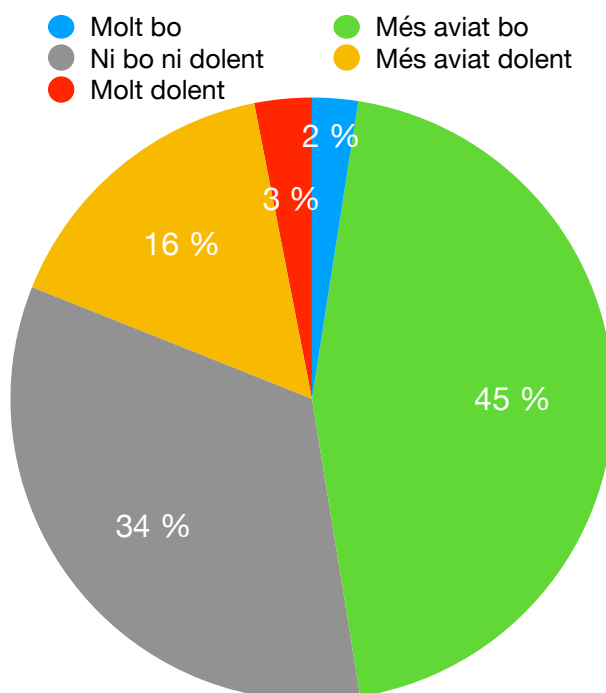
Font: Elaboració pròpia dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 3. Percepció del comportament del turisme a la ciutat. Any 2017

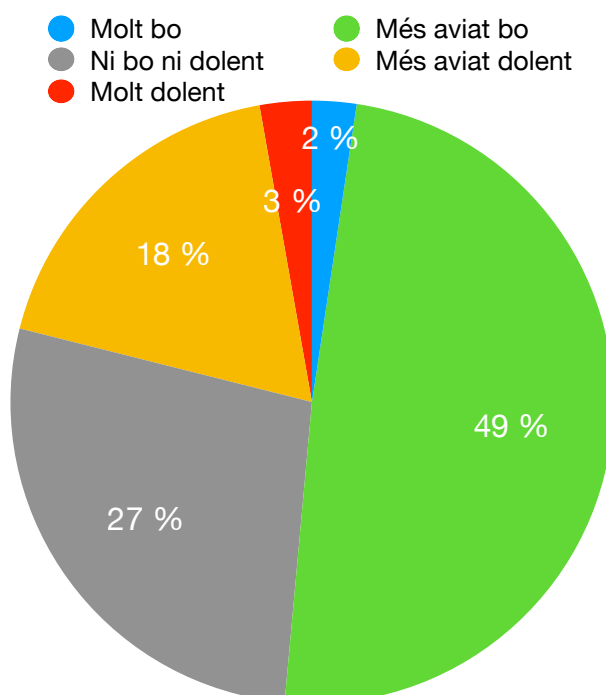
Font: Elaboració pròpia dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 4. Percepció del comportament del turisme a la ciutat. Any 2018

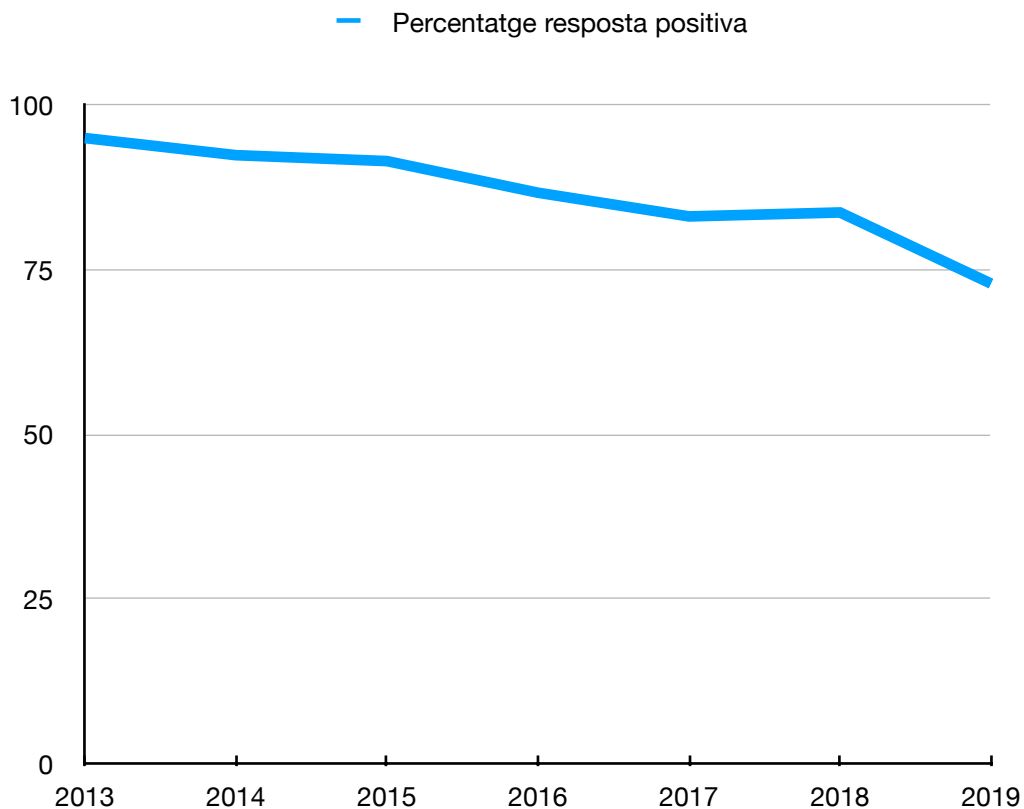
Font: Elaboració pròpia dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 5. Percepció del comportament del turisme a la ciutat. Any 2019

Font: Elaboració pròpia dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 6. El turisme és beneficiós per la ciutat?

Font: Elaboració pròpia dades de l'Ajuntament de Barcelona.

No existeix doncs, una teoria que ens expliqui la construcció o la definició de l'agenda política, però si trobem models parcials que descriuen processos d'inclusió en l'agenda (Subirats et al. 2008). En el cas de Barcelona, el model que més s'ajusta és una barreja entre l'Anticipació interna i l'Oferta política. La inclusió del grafit a l'ordenança està estretament lligat amb la voluntat política. Poden haver-hi sectors socials en contra de la pràctica, però qui realment té un major pes és el consistori. A més, també s'estima que la normativa no només volia respondre a un problema social sinó que està relacionada amb l'augment d'electorat de cara a les eleccions de 2007: *"Els partits polítics prenen la iniciativa. La seva acció concreta consisteix a definir problemes públics i formular polítiques públiques, el que comporta un augment de la seva base electoral en l'anar sumant beneficiaris potencials de les mateixes"* (Subirats et al. 2008, p.143). Per tant, tot i no establir una data fixa sobre l'entrada i la configuració sí que podem enfocar aquesta entrada a l'ampliació del model turístic de Barcelona. S'entén que les autoritats comencen a augmentar la seva preocupació i a buscar solucions quan trobem un escull en els plans futurs i en observar que pot ser una eina beneficiosa en les eleccions. L'actor principal en aquest procés és l'ajuntament, que és qui s'encarrega d'introduir l'assumpte a l'agenda i configurar-lo. En menor mesura es poden considerar als veïns que, encara i no realitzar mesures de pressió com manifestacions, si denunciaven els danys produïts en les seves propietats. I els artistes urbans i grafiters, que són l'execució del problema (vist des de l'òptica administrativa).

Taula 1. Nombre de creuers i passatgers al Port de Barcelona. Anys 2001-2005.

Any	Creuers	Passatgers
2001	544	654.806
2002	633	843.686
2003	717	1.054.412
2004	629	1.024.851
2005	689	1.228.561

Font: Elaboració pròpia. Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

4.4 Formulació, adopció de la decisió implementació de la política pública: L'ordenança cívica de 2006

És important matisar, abans d'endinsar-se en la formulació i la implementació de l'ordenança, que és una política pública, les seves característiques i les tipologies. Existeixen doncs, diferents formes de definir una política pública. Mény i Thoenig (1992) n'estableixen diverses formulacions que varien segons el grau de complexitat. En primer lloc i de forma més senzilla, la política és un conjunt de pràctiques i normes provinents dels actors públics (p.206). S'entén també com el resultat de les activitats de les autoritats públiques amb legitimitat governamental i com el combinat d'actes i no actes dirigits a un problema o un sector per part de les autoritats públiques (p.206). També, es pot interpretar com un programa d'acció governamental establert en un sector de la societat i en un espai geogràfic concret. I finalment, de forma més conceptual s'interpreta com una construcció abstracta amb una identitat i contingut que busca reconstruir, agregant i aproximant, a través d'elements empírics dispersos en els pressupostos, textos, programes Mény i Thoenig (1992, p. 207-208) també estableixen les característiques d'una política pública: Aquesta està formada pel Contingut (Conjunt d'activitats a desenvolupar. Generen recursos), Programa (Estructura organitzada on es recull l'acte o el nombre d'actes a desenvolupar), Orientació normativa (Els actes tradueixen orientacions), Factors de coerció (Imposició de l'acte públic, l'actor governamental té autoritat legal) i Competència social (Actes i disposicions que tenen un impacte en la situació i en el comportament i interessos de les persones).

Les polítiques públiques tenen diverses formes de classificació. Delgado (2009) estableix la tipologia segons si són Substantives o Procedimentals; Distributives, Reguladores, Autoreguladores o Redistributives i Materials o Simbòliques. A continuació en la taula 2 es poden observar les definicions i diferències. En canvi, Mény i Thoenig (1992) estableixen una classificació diferent: Mètodes de conducció política, Instruments de gestió administrativa, Funció de conducció social de l'Estat i Instruments de govern. En la taula 3 es poden observar les dades desglossades.

Taula 2. Tipus de polítiques públiques segons Delgado

Polítiques Substantives i Procedimentals	Substantives	Polítiques que aporten directament als ciutadans beneficis o inconvenients en referència a una cosa (Prohibir la venda de tabac).
	Procedimentals	Polítiques relacionades amb la forma d'actuació i qui actuarà (Quin centre és l'encarregat d'aplicar la legislació en matèria de medi ambient).
Polítiques Distributives, Reguladores, Autorreguladores i Redistributives	Distributives	Polítiques destinades a proporcionar béns i serveis a un grup poblacional (Assessorament jurídic a una empresa).
	Reguladores	Polítiques que limiten el comportament dels individus i imposen restriccions (Codi de circulació).
	Autoreguladores	Polítiques que es diferencien de les Reguladores pel fet que el grup les defenen i sosté per tal de defensar o promocionar els interessos dels membres (Requisits per l'obertura d'un negoci nocturn).
	Redistributives	Polítiques que busquen canviar el repartiment de la riquesa, ingressos, propietats, o drets (La seguretat social).
Polítiques Materials o Simbòliques	Materials	Polítiques que generen avantatges o inconvenients tangibles als ciutadans (Programa de beques)
	Simbòliques	Polítiques iguals que les Materials però intangibles (Campanyes de lluita contra el masclisme).

Font: Elaboració pròpia a través de les dades de Delgado al document Las políticas públicas. El ciclo de las políticas públicas. Clases de políticas públicas. Eficacia, legalidad y control. Indicadores de gestión.

Taula 3. Tipus de polítiques públiques segons Mény i Thoenig

Mètodes de conducció política	Prohibicions i estímuls, provisió de béns i serveis per part de l'Estat, conseqüències provocades per les infraestructures públiques i procediments.
Instruments de gestió administrativa	Normes de prohibició i de requeriment, autoritzacions d'activitats privades, transferències financeres, estímuls financers (subvencions, etc.) i provisió de béns i serveis.
Funció de conducció social de l'Estat	Regulació jurídica, política social, conducció econòmica i prestacions simbòliques.
Instruments de govern	Detectors (instruments per a recollir informació) i realitzadors (eines per a generar impactes sobre la societat). Recursos: el "tresor", l'autoritat, l'organització i la "nodalidad". La combinació d'aquests dos mecanismes i d'aquests quatre recursos genera els tipus específics de les polítiques públiques.

Font:Elaboració pròpia a través de les dades de Mény i Thoenig (1992).

Quan parlem de la formulació ens referim al procés que segueix la institució quan ja coneix el problema i decideix (o no) actuar sobre ell. Concretament, comença a desenvolupar alternatives, propostes o opcions per tal d'abordar-lo. Les activitats que inclou aquesta fase són les següents: L'establiment de metes i objectius a aconseguir, la detecció i generació d'alternatives que permetin aconseguir els objectius, la valoració i comparació de les alternatives i la selecció d'una opció o combinació d'elles (Delgado, 2009). El següent pas és l'adopció de la decisió. En aquesta fase el

poder recau en un o diversos decisors públics, aquí la política, per ser considerada pública, ha de provenir d'una autoritat pública (Delgado, 2009). Finalment, ens trobem la fase d'implantació de la política. S'inicia amb l'adopció de la decisió i abraça tots els processos i activitats portats a terme fins a l'aparició dels efectes provocats per la mesura. Es tracta doncs, de l'execució de la política, és la seqüència programada d'un conjunt d'accions que, a través de diversos actors i de la mobilització de recursos, busca obtenir els resultats esperats (Delgado, 2009). Aquesta definició de la implementació ve reforçada per Van Meter i Van Horn (citats per Revuelta, 2007, p.139):

“La implementació de polítiques abasta accions d'individus o grups públics i privats que busquen el compliment dels objectius prèviament decidits. Les seves accions són petits esforços a fi de transformar les decisions en principis operatius, així com esforços prolongats per a complir els canvis, petits o grans, ordenats per les decisions polítiques (...) Amb aquest context, podem dir que la implementació és el procés que ocorre entre les declaracions formals de la política i el resultat final aconseguit”.

Sobre el cas barceloní, una vegada definit el problema l'equip de govern comença a buscar propostes per tal de tractar-lo. Ja valorades les diferents alternatives plantejades, finalment es considera que la millor opció per resoldre el problema és establir una sèrie de sancions molt dures per tal de frenar les pràctiques relacionades amb el grafit i l'art urbà. Aquestes normatives s'inclouen amb altres pràctiques incíviques i perjudicials per a la ciutat, unes accions que trenquen amb la convivència i el model turístic de la ciutat. Així, el Partit Socialista de Catalunya presenta al ple l'ordenança Cívica, un conjunt de normes que busquen preservar l'espai públic com una zona que fomenti la convivència i el civisme, on tots els ciutadans poden actuar en llibertat, un àmbit incliusiu (Ajuntament de Barcelona, 2005). La proposta s'aprova gràcies als vots a favor socialistes, d'Esquerra Republicana de Catalunya i de Convergència i Unió. El Partit Popular es va abstenir al·legant falta de contundència mentre que Iniciativa per Catalunya va votar en contra.

Tot i haver-se comentat anteriorment, aquesta normativa s'articula a través de tres títols, 102 articles i disposicions transitòries, derogatives i finals. El primer títol fa referència a les disposicions generals que agrupen les principals línies de la política i es defineixen els àmbits subjectius i objectius d'aquesta. El títol està format per quatre capítols que estableixen la finalitat, els fonaments legals i els àmbits objectius i subjectius d'aplicació de l'Ordenança, drets i deures ciutadans, noemes que afavoreixen les bones pràctiques i la col·laboració per a la convivència i els principis generals (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.2). El segon títol disposa de les regles de conducta a l'espai públic infraccions, sancions i intervencions específiques. Concretament dotze capítols on es defineixen els fonaments generals i les finalitats de cada regulació, s'estableixen les normes de conducta i les sancions que corresponents i la previsió de possibles intervencions específiques (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.2). El tercer i últim títol estableix les disposicions comunes sancionadores i altres mesures d'aplicació. Està format per set capítols que consten de disposicions generals, règims sancionadors, reparacions de danys, mesures policiaques administratives i policiaques administratives directes, mesures provisionals i mesures d'execució

forçosa (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.2). Els plecs finals es tanquen amb un conjunt de disposicions transitòries, derogatòries i finals (Ajuntament de Barcelona, 2005, p.2).

Finalment, s'implanta l'Ordenança Cívica de 2006. Segons la teoria de Mény i Thoenig (1992), aquesta mesura compleix les característiques d'una política pública: Té el seu contingut amb els drets, els deures, les sancions, les normes, les regles... També compta amb un programa on s'expliquen els actes que s'han de portar a terme; una orientació normativa que aporta orientacions; diferents factors de coerció, principalment els càstigs que comporten les accions; i la competència social, en aquest cas els actes i les disposicions provoquen un canvi en el comportament dels afectats. Delgado (2009) estableix vuit tipus de polítiques públiques, segons el seu raonament l'ordenança consistiria en una política reguladora, ja que està limitant el comportament dels individus i sancionant: prohibeix els grafitis i imposa una sèrie de multes per la realització d'aquesta pràctica. Mény i Thoenig (1992) també estableixen la seva classificació, de les quatre opcions la que més s'ajusta a la normativa de civisme és la referent als Instruments de govern: L'ajuntament disposa de mecanismes de control sobre la societat, recull informació i eines per generar impactes i pot utilitzar recursos monetaris (millor equip de neteja, major nombre de patrulles...) autoritaris (sustenta poder legal o legítim, té la capacitat de decidir Quines accions no es poden fer i sancionar), organitzatiu (disposa de personal, materials i equips per reduir la pràctica de grafit). En ser un reglament sancionador i de conducta, aquest aspecte es pot relacionar amb un instrument de gestió administrativa o un mètode de conducció política.

5. Dades: Despesa anual sobre neteja de grafit.

Una de les premisses d'aquest estudi, tal com indica la hipòtesi principal, és que la normativa no ha aconseguit reduir els costos anuals que generen el grafit i l'art urbà a la ciutat. A més, la pregunta d'investigació se centra en aquest aspecte, amb el desemborsament que fa el consistori cada any en la neteja. Per tal d'observar si la normativa ha tingut un dels efectes desitjats, analitzar aquestes dades es considera fonamental, ja que serveixen com a indicador.

5.1 Despesa anual de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de neteja de grafit i art urbà

Les dades oficials disponibles fan referència als metres quadrats eliminats (m²), al nombre d'actuacions i a la distribució territorial d'equips durant els anys 2016-2020. També es disposarà del nou contracte de neteja vigent fins a l'any 2023.

5.1.1 Rendiment del 2016

Taula 4. Metres quadrats eliminats segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	5.4	5.6	5.7	5.8	5.9	6.1	4.5	4.9	4.3	3.1	3.3	3.9	58.6
Eixample	3.1	2.5	2.3	2.9	3.0	3.1	2.3	1.4	0.7	1.2	2.6	2.0	27.1
Sants-Montjuïc	3.8	4.4	4.1	4.2	5.0	5.2	3.4	3.8	2.0	2.1	2.7	3.9	44.6
Les Corts	1.3	1.5	1.8	2.2	2.1	2.4	1.9	0.9	0.7	1.2	1.6	1.4	19.1

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Sarrià-St Gervasi	2.0	1.6	2.3	2.4	2.6	2.7	2.1	1.6	0,7	1.1	2.0	2.4	23.4
Gràcia	3.7	3.2	3.3	3.5	4.6	3.7	3.3	2.8	2.3	2.2	2.1	2.4	37.0
Horta-Guinardò	4.9	4.3	4.6	4.4	4.9	4.9	4.9	3.4	2.4	1.9	3.8	4.5	48.9
Nou Barris	3.9	3.3	3.2	3.3	3.3	5.0	3.1	1.9	0,7	1.0	2.4	4.1	34.1
Sant Andreu	2.4	3.5	3.3	2.9	3.1	3.3	2.6	1.7	1.4	1.2	1.5	2.8	29.8
Sant Martí	7.2	8.6	8.1	7.0	6.5	6.4	6.0	4.8	2.5	4.0	4.2	5.2	70.5
Total general	37.6	38.7	38.7	38.5	41.0	41.7	34.1	27.3	17.9	19.1	26.1	32.5	393.1

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 5. Nombre d'actuacions segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	2.8	2.5	2.6	2.5	2.5	2.6	1.9	1.5	1.2	0,9	1.2	1.5	23.8
Eixample	2.8	2.0	2.1	2.3	2.3	2.3	1.8	1.3	0,3	1.1	1.2	1.6	21.1
Sants-Montjuïc	1.8	2.4	2.0	2.0	2.2	2.3	1.4	1.3	0,5	0.9	1.0	1.2	19.1
Les Corts	0.6	0.8	0.9	1.0	0.9	1.1	0.8	0.4	0.1	0.3	0.5	0.6	8.3
Sarrià - St Gervasi	1.1	0.8	0.9	0.9	1.0	1.1	0.8	0.5	0.3	0.4	0.7	0.7	9.4
Gràcia	1.5	1.4	1.6	1.6	1.7	1.7	1.6	1.1	0.7	1.0	0.8	1.3	16.2
Horta- Guinardò	1.8	1.8	1.9	1.9	1.8	1.8	1.8	0.9	0.3	0.5	1.1	1.1	16.8
Nou Barris	2.5	1.6	1.3	1.3	1.3	1.6	1.3	0.9	0.2	0.4	0.8	0.9	13.8
Sant Andreu	1.2	1.4	1.5	1.3	1.4	1.6	1.2	0.7	0.8	0.3	0.6	0.7	12.1
Sant Martí	1.7	2.1	1.9	1.7	1.5	1.6	1.4	0.6	0.4	0.7	0.9	1.1	16.1
Total general	17.7	16.9	16.5	16.6	17.7	17.9	14.0	1.1	4.8	6.7	8.9	10.7	156.7

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

5.1.2 Rendiment del 2017

Taula 6. Distribució dels equips de neteja segons districte.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	106	100	169	149	173	154	169	186	127	132	121	135	1.721
Eixample	75	41	26	27	30	25	29	26	33	34	55	39	440

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Sants-Montjüic	82	73	83	73	83	75	83	85	79	82	71	78	947
Les Corts	56	39	33	39	40	36	43	26	37	38	15	34	436
Sarrià - St Gervasi	56	38	37	39	41	44	43	45	33	34	39	34	483
Gràcia	82	74	77	66	79	71	78	80	75	77	89	82	930
Horta- Guinardò	99	82	96	88	98	74	79	76	70	72	56	53	943
Nou Barris	75	68	67	66	71	48	52	51	47	49	43	41	678
Sant Andreu	49	58	65	63	77	69	77	78	73	75	58	50	792
Sant Martí	75	86	96	71	89	114	129	127	125	129	97	88	1.226
Àmbit ciutat	25	81	110	84	74	90	69	60	82	85	143	97	1.000
Total general	780	740	859	765	855	800	851	840	781	807	787	731	9.596
Diumenges i Festius	30	20	20	35	25	30	25	28	30	30	30	45	352

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 7. Metres quadrats eliminats segons el districte i el mes de l'any. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	4.6	4.2	7.6	5.5	5.8	5.7	5.5	6.1	4.1	3.6	5.7	4.5	62.8
Eixample	1.7	1.4	1.1	1.1	1.1	1.1	0.9	0.9	1.2	1.6	2.8	2.2	17.2
Sants-Montjüic	3.3	2.3	3.5	3.0	3.7	3.0	3.0	3.3	2.8	3.1	4.0	4.4	41.0
Les Corts	2.2	1.3	1.0	1.6	1.2	1.3	1.7	0.7	1.5	1.3	1.0	4.5	16.0
Sarrià - St Gervasi	2.4	1.8	1.9	1.7	1.6	2.0	2.1	1.5	1.4	2.5	1.6	2.0	22.4
Gràcia	3.2	2.3	2.9	3.0	3.0	2.8	2.5	3.6	2.1	4.0	4.5	3.7	37.7
Horta- Guinardò	3.7	3.8	4.0	3.8	4.4	3.8	3.5	3.5	3.5	4.2	3.1	2.6	45.6
Nou Barris	3.0	2.5	2.0	2.0	2.2	1.5	2.0	2.0	1.4	2.6	1.7	1.6	24.5
Sant Andreu	2.3	2.2	2.1	2.8	2.5	2.0	2.7	2.6	2.2	3.2	2.3	1.8	28.9
Sant Martí	5.0	5.0	5.2	4.2	6.5	6.7	6.4	5.1	6.6	5.0	4.7	3.7	64.1
Total general	31.4	27.0	31.4	28.4	32	30.0	30.5	30.5	27.2	32.2	31.9	27.6	407.6

	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	1.1	1.3	2.5	2.0	2.5	2.0	2.9	3.4	3.1	2.2	23.2
Pancartes	0.03	0.02	0.05	0.05	0.08	0.06	0.3	0.2	0.02	0.1	0.9

Pintades		30.1	27.0	29.4	28.0	28.0	28.0	24.0	76.1	28.8	25.3	325.0
-----------------	--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	-------

*Intervenció excepcional al mes d'octubre: 47.4 metres quadrats eliminats.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 8. Nombre d'actuacions segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	1.4	1.4	2.8	2.4	3.4	3.8	4.0	4.0	3.2	2.1	2.8	2.5	34.2
Eixample	2.1	1.0	0.6	0.5	0.7	0.6	1.2	0.6	1.5	0.9	1.3	1.2	12.4
Sants-Montjuïc	1.9	1.2	1.5	1.3	2.1	2.4	2.6	2.4	2.5	1.6	1.8	1.8	23.1
Les Corts	1.4	0.7	0.7	0.7	1.1	1.0	1.2	0.6	0.9	0.8	0.4	0.4	9.9
Sarrià - St Gervasi	0.9	0.9	0.6	0.9	0.9	1.1	1.0	1.7	1.1	1.0	1.0	0.8	11.7
Gràcia	1.6	1.5	1.7	1.4	1.9	2.0	1.8	2.5	2.1	1.4	2.2	1.7	21.9
Horta- Guinardò	1.3	1.3	1.5	1.4	2.4	1.6	1.7	1.6	1.6	1.4	1.5	0.9	18.2
Nou Barris	1.0	0.9	0.8	1.0	1.6	1.1	1.2	1.2	1.2	0.7	0.9	0.9	12.5
Sant Andreu	0.7	0.8	0.9	1.0	1.7	1.6	1.8	1.7	2.4	1.3	1.1	0.9	16.0
Sant Martí	1.3	1.3	1.3	1.2	1.7	2.2	3.1	3.1	3.7	2.0	2.2	1.6	24.6
Total general	13.5	11.2	12.6	11.7	17.7	17.3	19.6	19.4	20.4	13.2	15.1	12.7	184.4

	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	2.3	2.9	6.7	6.3	8.8	7.4	10.2	5.2	5.2	4.0	58.9
Pancartes	0.01	0.009	0.03	0.02	0.1	0.02	0.04	0.1	0.07	0.02	387
Pintades	10.3	8.8	11.0	11.0	10.8	12.0	10.1	8.0	9.9	8.7	100.5

* Una intervenció excepcional al districte de Sant Andreu al mes d'octubre.

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

5.1.3 Rendiment del 2018

Taula 10. Distribució dels equips de neteja segons districte.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	136	109	134	109	103	87	109	124	90	97	86	100	1.284,00
Eixample	53	52	51	54	50	51	16	23	36	43	38	26	493,00
Sants-Montjuïc	70	76	99	65	66	62	73	77	57	65	60	66	836,00
Les Corts	28	32	37	29	41	37	28	29	20	19	15	7	322,00
Sarrià - St Gervasi	31	34	37	28	38	35	34	29	28	28	32	28	382,00

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Gràcia	95	69	76	65	66	62	65	74	56	73	58	54	813,00
Horta- Guinardò	53	62	69	59	65	69	51	49	54	62	52	50	695,00
Nou Barris	43	39	43	41	43	47	44	44	31	38	28	27	468,00
Sant Andreu	49	41	47	39	46	46	38	45	21	41	39	37	489,00
Sant Martí	113	108	101	95	107	104	61	49	91	96	90	80	1.095,00
Àmbit ciutat	148	161	151	192	146	174	151	110	157	212	198	134	1.934,00
Total general	136	109	134	109	103	87	109	124	90	97	86	100	8.811,00
Diumenges i Festius	53	52	51	54	50	51	16	23	36	43	38	26	493,00

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 11. Metres quadrats eliminats segons el districte i el mes de l'any. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	5.7	4.5	5.0	5.7	4.5	4.4	6.3	5.3	5.2	6.8	4.7	5.1	63.2
Eixample	2.2	1.6	2.4	2.8	1.8	2.1	0.8	0.8	1.3	1.6	1.9	1.2	20.3
Sants-Montjuïc	4.0	3.9	7.4	3.4	3.3	4.1	4.01	3.7	3.5	3.1	3.5	3.4	47.8
Les Corts	1.6	1.4	1.3	1.7	1.9	1.2	1.4	1.1	0.7	1.2	0.9	0.3	14.8
Sarrià - St Gervasi	1.4	2.6	2.0	1.9	2.1	1.7	1.3	1.1	1.3	1.3	1.8	0.9	19.5
Gràcia	3.8	2.7	3.3	3.4	2.9	3.3	2.1	3.2	2.2	2.5	2.3	2.4	34.3
Horta- Guinardò	2.6	3.3	3.8	3.4	3.3	4.4	3.3	4.1	3.4	4.1	3.0	3.3	42.0
Nou Barris	2.4	1.7	1.9	1.6	2.0	2.1	1.7	1.8	1.7	1.7	1.1	1.3	21.3
Sant Andreu	2.2	1.8	2.3	2.0	2.3	1.8	1.5	2.7	1.5	1.5	1.5	1.5	22.7
Sant Martí	4.7	3.7	4.0	3.8	4.4	4.2	4.5	2.8	3.8	3.8	4.2	4.4	48.5
Total general	30.6	27.4	33.5	29.8	28.6	29.5	26.9	26.7	24.7	27.8	24.9	23.9	334.3

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	1.9	1.8	1.681	1.3	1.3	1.5	1.7	1.0	1.2	1.6	1.2	1.1	17.5
Pancartes	0,008	0.02	106	0.02	0.08	0.04	0.08	0.06	0.04	0.09	0.08	0.02	0.7
Pintades	28.7	25.5	31.7	28.5	27.2	27.9	25.1	25.6	23.5	26.1	23.6	22.8	316.2

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 12. Nombre d'actuacions segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	3.0	2.7	2.6	2.3	2.0	2.1	2.4	2.7	1.8	2.6	2.2	2.3	28.9
Eixample	1.4	1.5	2.0	1.9	1.3	1.6	0.5	0.6	1.0	1.1	1.0	0.8	14.9
Sants-Montjuïc	1.7	2.4	2.0	1.5	1.9	1.6	2.0	1.9	1.7	2.0	1.7	1.7	22.4
Les Corts	0.8	0.9	0.9	0.7	1.2	1.0	0.9	0.8	0.6	1.1	0.7	0.2	9.6
Sarrià - St Gervasi	0.7	0.9	1.2	0.9	0.9	1.0	0.9	0.6	0.8	1.0	1.0	0.8	10.9
Gràcia	2.0	1.8	1.9	1.6	1.4	1.4	1.6	1.6	1.3	1.8	1.5	1.4	19.4
Horta- Guinardò	1.1	1.7	1.9	1.6	1.3	1.6	1.2	1.1	1.1	1.5	1.3	1.1	16.5
Nou Barris	1.1	1.1	1.1	1.0	1.1	1.1	1.1	1.0	0.9	1.1	0.9	0.8	12.5
Sant Andreu	0.9	0.8	1.0	0.9	0.8	0.9	0.7	0.9	0.7	1.1	1.0	0.8	10.7
Sant Martí	2.2	2.5	2.2	2.1	2.3	2.3	1.5	1.2	1.7	2.4	2.1	0.9	24.4
Total general	15.0	15.4	16.8	14.6	14.3	14.7	12.8	12.5	11.8	15.6	13.5	11.8	170.1

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	4.2	6.15	5.6	4.5	4.3	4.4	4.2	3.3	3.7	5.3	4.2	3.7	53.9
Pancartes	0,008	0.1	0.67	0.01	0.02	0.02	0.3	0.01	0.01	0.05	0,006	0,005	0.3
Pintades	10.8	10.3	11.1	10.1	9.1	10.3	8.6	9.1	8.0	10.2	9.2	8.1	115.9

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

5.1.4 Rendiment del 2019

Taula 14. Distribució dels equips de neteja segons districte.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	125	100	100	100	111	90	119	141	137	154	153	125	1.455
Eixample	36	42	41	48	41	48	26	26	30	43	65	48	494
Sants-Montjuïc	70	78	74	68	69	72	55	83	85	75	80	80	889
Les Corts	29	14	24	19	25	25	17	18	10	13	13	23	230
Sarrià - St Gervasi	37	32	42	30	39	38	18	27	23	23	13	22	344
Gràcia	67	60	64	78	62	64	31	72	85	95	97	79	854
Horta- Guinardò	69	63	69	56	62	75	43	49	66	73	72	67	764
Nou Barris	48	40	43	33	46	41	43	51	47	49	48	45	534

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Sant Andreu	44	37	39	41	46	44	51	26	45	64	48	44	529
Sant Martí	109	99	106	104	101	73	71	71	108	114	113	104	1.173
Àmbit ciutat	129	132	144	137	150	108	132	45	38	49	31	25	1.120
Total general	763	697	746	714	752	678	606	609	674	752	733	662	8.386
Diumenges i Festius	23	21	26	31	28	35	16	22	35	23	36	38	334

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 15. Metres quadrats eliminats segons el districte i el mes de l'any. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	6.2	4.7	5.4	15.0	6.1	4.2	4.9	4.9	6.1	4.0	5.2	4.7	71.4
Eixample	1.7	2.3	2.5	2.6	1.8	1.8	1.2	1.0	0.9	32.5	3.8	1.2	53.4
Sants-Montjuïc	2.9	4.5	4.2	5.5	4.2	3.5	3.5	4.0	4.2	4.3	4.7	3.0	48.5
Les Corts	1.5	0.8	1.3	3.1	1.9	1.1	0.9	0.7	0.9	1.1	1.1	1.1	15.7
Sarrià - St Gervasi	1.5	1.9	2.3	1.5	3.5	1.3	1.1	0.8	0.7	2.1	1.3	1.2	19.5
Gràcia	2.7	2.3	4.5	12.3	4.4	2.6	1.8	3.2	2.8	2.2	2.7	2.4	44.2
Horta- Guinardò	3.8	3.5	4.6	4.5	4.4	3.5	2.9	1.5	3.3	3.9	2.5	2.3	41.0
Nou Barris	2.0	1.9	2.3	1.7	2.2	1.8	1.3	1.3	1.2	2.2	1.4	1.4	20.7
Sant Andreu	1.8	1.4	2.0	5.5	1.7	1.3	1.9	0.9	2.0	2.2	1.8	2.4	25.1
Sant Martí	5.0	5.4	5.4	5.6	5.3	3.9	4.0	3.8	3.6	4.5	5.1	3.4	55.1
Total general	29.4	28.8	34.5	57.4	35.6	25.1	23.6	22.2	25.9	59.1	29.7	23.2	394.5

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	1.8	1.6	1.7	1.5	1.3	2.4	1.1	0.9	1.6	1.5	1.4		16.9
Pancartes	0.03	0.02	0.03	0,004	0.2	0.3	0.02	0.05	0.04	0.05	0.06		0.5
Pintades	27.6	27.1	32.7	55.9	34.1	22.6	22.4	21.2	24.3	57.5	28.3		353.8

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 16. Nombre d'actuacions segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	2.9	2.3	2.5	2.5	2.6	2.2	2.7	2.5	2.7	1.9	2.6	2.5	30.0

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Eixample	1.4	1.5	1.4	1.3	1.5	1.6	0.7	0.8	0.9	1.5	1.9	1.0	15.6
Sants-Montjuïc	2.2	2.2	2.0	2.0	1.9	2.1	1.7	2.0	2.0	1.3	1.8	1.7	22.9
Les Corts	0.8	0.5	0.6	0.3	0.7	0.6	0.5	0.4	0.5	0.3	0.3	0.5	6.2
Sarrià - St Gervasi	1.0	1.0	1.2	1.0	1.0	1.2	0.7	0.6	0.5	0.5	0.6	0.7	9.9
Gràcia	1.7	1.6	1.6	1.9	1.6	1.4	0.9	1.3	1.7	1.1	1.3	1.3	17.4
Horta- Guinardò	1.6	1.4	1.4	1.3	1.4	1.6	1.2	0.8	1.3	1.0	1.2	1.1	15.3
Nou Barris	1.4	1.0	1.0	0.9	1.1	1.1	1.0	0.9	0.9	0.7	0.8	0.9	11.8
Sant Andreu	0.9	1.0	0.8	0.8	1.1	1.3	1.2	0.9	0.9	0.6	0.9	0.8	11.3
Sant Martí	2.4	2.1	2.2	2.3	2.4	1.6	1.8	1.6	2.0	1.7	2.2	1.7	24.1
Total general	16.4	14.7	14.7	14.3	15.4	14.8	12.5	11.8	13.5	10.7	13.8	12.2	164.7

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	5.7	5.2	4.6	4.4	3.4	5.4	3.3	3.5	4.3	4.2	4.7	4.0	52.9
Pancartes	0,007	0,005	0,005	0,005	0.04	0.01	0,009	0.02	0.02	0.02	0.02	0.01	0.2
Pintades	10.6	9.4	10.1	9.9	12.0	9.4	9.1	8.2	9.1	6.5	9.0	8.1	111.6

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

5.1.5 Rendiment del 2020

S'ha de tenir en compte 3 aspectes sobre els rendiments de 2020: En primer lloc, el servei del mes de març es contempla fins al dia de la suspensió temporal del contracte. En segon lloc, el servei del mes de maig es contempla des del dia de l'aixecament de la suspensió temporal del contracte. Finalment, fins al dia 8 de juny el servei ha estat al 50% sense festius, a partir d'aquesta data s'ha treballat amb normalitat.

Taula 17. Distribució dels equips de neteja segons districte.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	130	123	57		78	139	134	104	131	164	158	101	1.319
Eixample	49	49	23		17	40	17	57	61	40	49	55	457
Sants-Montjuïc	81	79	35		27	67	69	89	88	74	73	65	747
Les Corts	45	32	8		0	12	17	28	24	22	31	39	258
Sarrià - St Gervasi	36	44	25		11	33	48	35	49	50	50	39	420
Gràcia	70	74	35		22	67	58	67	85	65	62	78	683
Horta- Guinardò	68	73	30		28	57	53	60	80	72	67	73	661

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Nou Barris	48	49	20		11	49	51	47	40	53	42	54	464
Sant Andreu	48	50	20		20	43	49	57	41	41	46	52	467
Sant Martí	128	122	46		30	83	68	60	93	110	94	103	937
Àmbit ciutat	10	5	22		52	30	50	42	66	33	52	47	409
Total general	713	700	321		296	620	614	646	758	724	724	706	6.822
Diumenges i Festius	31	20	11		0	17	18	30	30	25	25	34	241

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 18. Metres quadrats eliminats segons el districte i el mes de l'any. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	5.3	6.3	2.6		4.2	5.1	5.3	4.5	6.7	5.2	5.5	3.2	54.0
Eixample	1.9	2.6	0.7		0.7	1.2	1.2	1.5	1.7	1.5	2.0	0.9	15.9
Sants-Montjuïc	2.9	3.6	1.3		1.7	3.4	3.6	2.7	3.9	4.0	3.5	3.2	33.8
Les Corts	1.0	0.7	0.6		0.2	0.5	0.4	0.9	1.0	1.1	1.5	0.6	8.4
Sarrià - St Gervasi	1.4	1.9	1.2		0.4	1.3	1.4	1.2	1.2	1.1	1.6	1.0	13.7
Gràcia	2.5	3.1	1.4		1.8	2.5	3.1	2.0	2.4	2.1	1.4	2.5	25.0
Horta- Guinardò	1.9	3.1	1.6		2.1	2.8	2.0	2.4	3.8	3.3	2.7	2.7	28.4
Nou Barris	1.4	1.5	1.2		0.9	1.7	1.6	1.9	1.6	2.4	1.2	1.0	16.2
Sant Andreu	2.4	2.0	1.1		1.7	2.4	1.8	2.4	1.8	2.0	1.4	1.2	20.1
Sant Martí	4.7	5.0	1.8		2.2	5.0	3.3	2.7	4.2	4.0	2.7	3.4	39.1
Total general	25.5	29.8	13.6	0	15.9	26.0	23.8	22.1	28.2	26.7	23.4	19.9	254.8

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	2.1	1.4	0.6		0.5	1.1	1.4	1.4	1.6	1.5	1.5	1.8	15.0
Pancartes	0.02	0,004	-		-	0,006	0,008	0,004	0,005	0,004	0,004	0,003	0.06
Pintades	18.4	28.4	13.0		15.4	22.4	22.4	20.7	26.6	25.2	22.0	18.0	234.9

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 19. Nombre d'actuacions segons el districte. Xifres en milers.

Districte	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Ciutat Vella	2.4	2.5	1.1		1.2	2.6	2.4	2.5	2.5	3.1	2.7	2.3	25.5
Eixample	1.4	1.4	0.8		0.3	0.8	0.9	1.7	1.8	1.4	1.0	0.7	12.3
Sants-Montjuïc	1.8	1.8	0.8		0.5	1.5	1.6	1.6	2.0	1.8	1.4	1.5	16.4
Les Corts	0.6	0.3	0.2		0.06	0.3	0.2	0.4	0.8	0.7	0.9	0.6	5.2
Sarrià - St Gervasi	0.8	1.1	0.6		0.1	0.7	0.7	0.7	1.0	1.0	0.8	0.7	8.3
Gràcia	1.2	1.6	0.7		0.5	1.2	1.3	1.3	1.8	1.4	1.1	1.7	14.0
Horta- Guinardò	0.9	1.2	0.5		0.5	1.2	0.9	1.3	1.5	1.5	1.3	1.1	11.9
Nou Barris	0.8	0.9	0.4		0.2	0.8	0.9	0.9	0.9	1.1	0.9	0.8	8.7
Sant Andreu	0.8	0.9	0.4		0.4	0.9	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	0.7	9.4
Sant Martí	2.0	2.0	0.9		0.6	1.6	1.2	1.3	2.1	2.2	1.9	2.3	18.1
Total general	12.7	12.7	6.4		4.7	11.6	11.3	12.9	15.5	15.2	13.2	12.4	18.1

	Gen	Feb	Mrç	Abr	Mai	Jny	Jul	Ags	Set	Oct	Nov	Des	Total
Cartells	6.8	3.6	2.1	1.6	1.2	3.4	4.1	3.9	5.2	5.2	4.8	4.9	46.9
Pancartes	0,007	0,002	-	-	-	0,003	0,004	0,004	0,003	0,004	0,004	0,003	0.03
Pintades	5.9	10.1	4.3	3.9	3.5	8.2	7.2	9.0	10.3	10.0	8.4	7.6	88.4

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

5.1.6 Contracte 2020-2023

En relació amb el pressupost de licitació, el contracte té un import de 13.751.686,18 d'euros.

Taula 20. Pressupost de licitació.

Període	Base imposable	10% IVA vigent	Total
2020	696.050,61 €	69.605,06 €	765.655,67 €
2021	4.168.785,03 €	416.878,50 €	4.585.663,53 €
2022	4.141.666,27 €	414.166,63 €	4.555.832,90 €
2023	3.495.030,98 €	349.503,10 €	3.844.534,08 €

Font: Elaboració pròpia a través de l'Ajuntament de Barcelona.

6. Anàlisi de les dades i avaluació dels resultats

A continuació s'analitzen les dades⁴ corresponents als metres quadrats eliminats, el nombre d'actuacions i la distribució dels equips durant el lapse de 2016 a 2020 i segons els districtes de la ciutat a més del valor dels contractes i els efectes de l'ordenança.

6.1 Metres quadrats eliminats, nombre d'actuacions, distribució dels equips i evolució del valor dels contractes.

Metres quadrats eliminats. Durant l'any 2016 es van netejar més de 393 mil m². El districte amb la xifra més elevada correspon a Sant Martí amb un total de 70 mil. El segueix Ciutat Vella amb 58 mil, Horta-Guinardó amb 48 mil i Sants-Montjuïc amb 44 mil. En canvi, les zones amb una neteja més baixa són les Corts amb 19 mil, Sarrià-Sant Gervasi amb 23 mil i l'Eixample amb 27 mil. Els mesos amb una major neteja es comprenen a la primera meitat de l'any i augmenten quan el volum poblacional als carrers és major, per exemple maig i juny tenen major repercussió. El clima d'aquests dos últims és més agradable que els dels anteriors. Existeix una relació entre el nivell de renda i la neteja, aquells on els habitants compten amb un nivell socioeconòmic més elevat requereixen menys eliminació de pintades, cartells... L'any 2017 continua aquesta tendència a l'alça, ja que es van eliminar més de 407 mil m², tot i disminuir en alguns districtes la xifra. El districte que torna a tenir les dades més elevades es Sant Martí amb 64 mil, 6 mil menys que l'any anterior, i el continua seguint Ciutat Vella, però amb una reducció de diferències: aquest curs passa de 58 mil a 62 mil. A Horta-Guinardó es van eliminar 45 mil mentre que a Sants-Montjuïc 41 mil. Els districtes amb una menor incidència són els mateixos: Les Corts amb 15 mil (4 mil menys que les dades anteriors), l'Eixample amb 17 mil i Sarrià-Sant Gervasi amb 22 mil. A escala mensual, es redueix la polarització entre les meitats de l'any i els números són més constants: es realitzen més neteges al gener i a l'octubre i la diferència entre el mes amb més feina i el que menys és de 5 mil. També continua la diferència entre els nivells de renda: on és més baixa s'eliminen més pintades. Aquest any s'introdueixen dades relacionades amb l'eliminació de cartells, pancartes i pintades: les xifres són de 23 mil, un miler i 325 mil respectivament diferenciant-se clarament les pintades dels cartells i les pancartes. Sobre la distribució d'aquests períodes, les xifres són irregulars: un mes augmenta, l'altre disminueix, al següent torna a augmentar, després als dos següents disminueix... A l'octubre es porta a terme una intervenció excepcional molt desigual a la resta. L'any 2018 es produeix un canvi en la línia ascendent amb la disminució dels metres quadrats netejats: de 407 mil el curs anterior a 334 mil, una variació notable. Ciutat Vella passa a ser el districte més sanejat amb 63 mil m², succeït per Sant Martí amb 48 mil, per Sants-Montjuïc amb 47 mil i per Horta-Guinardó amb 42 mil. Si comparem amb l'exercici passat, a Sant Martí i a Horta-Guinardó la xifra baixa i a Ciutat Vella i Sants-Montjuïc augmenta. Els districtes amb menor activitat retornen a ser les Corts amb 14 mil, Sarrià-Sant Gervasi amb 19 mil i l'Eixample amb 20 mil. Només creixen les dades de l'Eixample, als dos anteriors la suma passada és superior. Els mesos on l'activitat és major corresponen a la primera

---

⁴ Les xifres utilitzades provinents de les taules i corresponents a l'apartat 5 s'han representat de forma truncada: si a la taula el valor era mil dos-cents, s'ha expressat com a un miler. En alguns casos, s'han afegit més números a la xifra per tal de facilitar la comparació.

meitat de l'any, tot i una disminució al febrer, el decreixement comença a partir de setembre (octubre pateix un augment, però als dos mesos següents decreix). Les desigualtats entre districtes continuen presents: Les zones amb un nivell inferior de renda són aquelles on es produeixen més neteges i viceversa. Aquest any també baixen l'eliminació de cartells, pancartes i pintades: 17 mil, 600 i 316 mil respectivament. La distribució mensual varia segons l'àmbit, en els cartells hi ha més neteja entre gener i juliol (a més d'octubre), en les pancartes entre març i novembre i per les pintades és constant. L'any 2019 comptabilitza un total de 394 mil metres quadrats netejats, un augmentant superior als 60 mil. Els districtes on més es neteja per m² són Ciutat Vella amb 71 mil, succeït per Sant Martí amb 55 mil, per l'Eixample amb 53 mil i Sants-Montjuïc amb 48 mil. Es produeix un augment en els quatre. Per la banda contrària, a les zones on menys neteja hi ha són les Corts amb 15 mil, Sarrià-Sant Gervasi amb 19 mil i Nou Barris amb 20 mil. Sobre l'eliminació mensual, els mesos on més activitat hi ha van de gener a maig, la resta, excepte octubre amb 59 mil (el mes amb més sanejament), varien entre 23 mil i 25 mil. Durant aquest curs, la polarització entre districtes amb relació al nivell de renda es redueix una mica, al grup amb més neteges s'inclou l'Eixample i al grup amb menys Nou Barris, però la tendència continua: nivell de renda superior, menys neteja i nivell de renda inferior, més. En el cas dels cartells, les pancartes i les pintades comptem amb 16 mil, 500 i 253 mil respectivament. Només augmenten les pintades, la resta disminueix. Sobre la neteja mensual d'aquests: en el cas dels cartells, la xifra és constant exceptuant els mesos de juny i agost. Sobre les pancartes, els valors són més volàtils, hi ha mesos com febrer i abril on la neteja és molt baixa en comparació amb la resta i d'altres com maig on és excessivament desigual (molt superior). En les pintades, exceptuant els mesos de març a maig i octubre, la resta són constants. L'any 2020 es produeix un descens elevat dels metres quadrats eliminats amb un total de 254 mil, 140 mil menys. Els districtes amb un desplegament major són Ciutat Vella amb 54 mil, Sant Martí amb 39 mil, Sants-Montjuïc amb 33 mil i Horta-Guinardó amb 28 mil. En canvi, els districtes on l'eliminació és inferior són les Corts amb 8 mil, Sarrià-Sant Gervasi amb 13 mil i l'Eixample amb 15 mil. Sobre la neteja mensual, excepte març-maig i desembre, la resta de mesos es mantenen entre 23 mil i 29 mil. En aquest any, la polarització entre zones amb relació al nivell de renda augmenta: continua la tònica, on el grau és inferior els metres quadrats netejats augmenten i viceversa. Sobre els cartells, les pancartes i les pintades tenim uns valors de 14 mil, 58 i 234 mil, inferiors en comparació al curs anterior. En l'àmbit mensual, la neteja de pancartes es manté constant exceptuant els mesos de gener (elevat respecte la resta) i març-maig (inferiors). L'eliminació de pancartes també és constant menys el mes de gener, que és significativament superior a la resta. Sobre les pintades, excepte gener, març-maig i desembre, la resta són constants també.

Nombre d'actuacions. L'any 2016 es van produir un total de 156 mil intervencions a la ciutat. Els districtes amb més actuacions són Ciutat Vella amb 23 mil, L'Eixample amb 21 mil i Sants-Montjuïc amb 19 mil. Les zones on les intervencions són més baixes corresponen a les Corts amb 8 mil, Sarrià-Sant Gervasi 9 mil i Sant Andreu amb 12 mil. A la primera meitat de l'any es troben els mesos amb les intervencions més nombroses, liderats per gener i juny, tot i que amb la resta de la primera meitat la diferència no és tan significativa. En canvi, a partir d'agost les intervencions

es redueixen dràsticament i si observem les dades de gener i desembre, hi ha una disparitat de 10 mil actuacions. Sobre el nivell de renda i la quantitat d'intervencions, tot i que els districtes amb menys corresponen a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, els dos amb major nivell de renda mitjana anual per persona (Ajuntament de Barcelona, 2017), també es troba Sant Andreu, on aquest nivell és el tercer més baix de la ciutat. Aquí, la polarització (en comparació a l'apartat anterior) és més baixa. L'any 2017 es realitzen 184 mil intervencions, 24 mil més que el curs anterior. Els districtes amb un major nombre d'actuacions són Ciutat Vella amb 34 mil (9 mil més), Sant Martí amb 24 mil, 12 mil més que l'any passat i Sants-Montjuïc amb 23 mil (augmenta en 4 mil). Les zones amb les xifres inferiors tornen a ser les Corts amb 9 mil i Sarrià-Sant Gervasi amb 11. Al tercer lloc s'incorpora l'Eixample amb 12 mil. Es produeix un augment en les dues primeres i una gran disminució en la tercera. Sobre les intervencions en l'àmbit mensual, la dinàmica canvia una mica: entre gener i abril els valors són constants, és entre maig i setembre quan les xifres augmenten deixant diferències elevades i entre octubre i desembre s'igualen amb les inicials. Sobre el nivell de renda i les actuacions, durant aquest any s'agreuja la polarització: Els districtes amb més intervencions tenen una renda mitjana anual per persona prou inferior que les zones on les intervencions són menors. Aquest any s'introdueixen dades relacionades amb l'eliminació de cartells, pancartes i pintades: les xifres són de 8 mil, 387 i 100 mil respectivament diferenciant-se clarament les pintades dels cartells i les pancartes. Els mesos de l'any amb un major nombre d'intervencions corresponen a l'espai entre març i setembre amb uns resultats més elevats, a l'octubre, novembre i desembre hi ha una disminució. L'any 2018 es porten a terme un total de 170 mil actuacions, 14 mil menys que el curs anterior. Els districtes amb més intervencions tornen a ser Ciutat Vella amb 28 mil, disminueix en 6 mil, Sant Martí amb 24 mil, no varia, i Sants-Montjuïc amb 22 mil, baixant només un miler. Al contrari, aquells on són menys continuen sent els mateixos, però amb un petit canvi: Les Corts amb 9 mil és la menor, però Sarrià-Sant Gervasi amb 10 passa al tercer lloc superant per uns centenars a Sant Andreu, amb 10 mil també. Sobre la dinàmica mensual, els períodes de més activitat corresponen a gener-juny, després hi ha un decreixement fins octubre i al desembre torna a disminuir. Durant aquest curs la polarització entre districtes amb relació al nivell de renda es redueix molt poc: les zones de rendes més baixes continuen amb la mateixa tendència, però al grup més elevat s'afegeix Sant Andreu. Aquest any, la diferència entre les dades anteriors i actuals en matèria de cartells, pancartes i pintades és molt desigual: 54 mil, 200 i 115 mil respectivament. Una de les raons principals és que l'any passat no es tenien registres dels tres primers mesos de l'any i el 2018 si incorpora les dades. Sobre aquest aspecte, la primera meitat del curs té una major activitat que la segona en les tres àrees estudiades. L'any 2019 compta amb 164 mil intervencions, 6 mil menys que el curs anterior. Els districtes amb major participació són Ciutat Vella amb 35 mil, Sant Martí amb 24 mil, i Sants-Montjuïc amb 22 mil. Els que presenten les xifres inferiors, en canvi, són les Corts amb 6 mil, Sarrià-Sant Gervasi amb 9 mil i Sant Andreu amb 11 mil. Sobre les actuacions mensuals, els valors són constants: els valors oscil·len entre 10 mil i 16 mil. La polarització entre districtes respecte al nivell de renda continua igual que el curs anterior: zones amb un percentatge de renda menys elevat presenten més actuacions i aquelles on és superior menys, tot i que s'afegeix en tercer lloc Sant Andreu. Els cartells, les pancartes i les pintades presenten unes xifres de 52 mil,

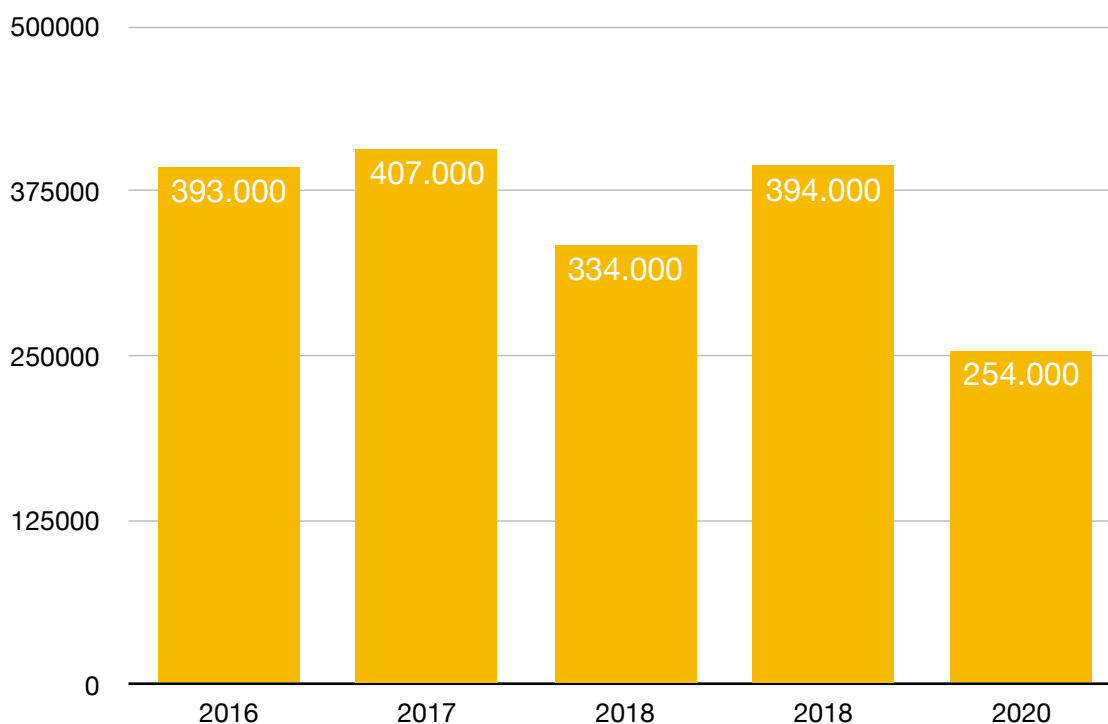

185 i 111 mil respectivament. Dades inferiors a les de l'any passat. En matèria anual, als cartells els nombres dels mesos són relativament constants (es produeixen augments i disminucions, però sempre entre 3 mil i 5 mil), a les pancartes a partir de maig els valors comencen a augmentar significativament (comptant amb alguna variació) i a les pintades, menys el mes d'octubre la resta són també poc variables. L'any 2020 es van produir un total de 129 mil actuacions, 35 mil menys que el curs anterior. Les zones amb més intervencions són, de nou, Ciutat Vella amb 25 mil, Sant Martí amb 18 mil, i Sants-Montjuïc amb 16 mil. En l'altra banda, on menys participació hi ha novament és als districtes de les Corts amb 5 mil i Sarrià-Sant Gervasi amb 8 mil. En aquest cas, el tercer lloc l'ocupa Nou Barris amb 8 mil, que substitueix a Sant Andreu. En l'àmbit mensual, exceptuant març i maig on les xifres són baixes, la resta de mesos els valors són constants. Sobre la polarització entre zones vinculada al nivell de renda, torna a passar el mateix que l'any passat: els districtes on és més baixa el grau és inferior mentre que al conjunt on és més alta s'afegeix Nou Barris. En el cas dels cartells, pancartes i pintades les xifres són de 46 mil, 34 i 88 mil respectivament. En les actuacions mensuals, als cartells els dos primers mesos són xifres elevades, després decreixen fins a maig, a continuació les xifres es tornen irregulars (doble augment, disminució, doble augment de nou i finalment disminucions). A les pancartes només el mes de gener és elevat, la resta són constants. I a les pintades, els mesos són desiguals: el febrer presenta xifres molt elevades, entre març i maig decreixen i entre juny i desembre les dades augmenten i són més constants.

Distribució dels equips. L'any 2017 va haver-hi una distribució total de 9 mil equips. Els districtes amb un major desplegament són Ciutat Vella amb quasi 2 mil, Sant Andreu amb un miler i Sants-Montjuïc amb una xifra propera al miler. Les zones amb un desplegament inferior són L'Eixample, les Corts i Sarrià-Sant Gervasi amb uns nombres superiors als 400. A escala mensual, on més participació hi ha són els mesos entre març i octubre, especialment, maig, juliol i març. En la relació entre el nivell de renda i el districte la polarització és clara: Les zones amb un nivell socioeconòmic més baix la distribució d'equips és més elevada. L'any 2018. La distribució va constar d'un total de més de 8 mil equips, una xifra inferior a la del curs passat. Repeteixen com a primera i tercera zona amb més presència Ciutat Vella amb més d'un miler i Sants-Montjuïc amb 800 i la que ocupa el segon lloc és Sant Martí amb un miler. Els districtes amb menys equips són les Corts i Sarrià-Sant Gervasi amb més de 300 i Nou Barris amb 400. En referència al nombre d'equips i els mesos de l'any, fins al mes de juliol els nombres són constants i elevats, a partir d'agost i fins a octubre les xifres disminueixen. En aquest anterior mes es produeix un increment, però en els dos restants hi ha una baixada. Sobre el nivell de renda i el desplegament d'equips, continua la polarització present l'any anterior però amb un petit canvi: Nou Barris passa a ser la tercera zona on menys equips hi ha, sent el districte amb la renda mitjana anual per persona més baixa de la ciutat (Ajuntament de Barcelona, 2017). L'any 2019 hi ha una distribució de 500 equips menys respecte el curs anterior. Els districtes on hi ha una major presència tornen a ser els mateixos que en l'anterior període: Ciutat Vella amb quasi un miler i mig d'equips, Sant Martí amb un miler i Sants-Montjuïc amb quasi 900. La variació entre anys és poc significativa. Si s'observen les zones amb una menor presència, les dues primeres tornen a ser les mateixes: Les Corts amb

200 i Sarrià-Sant Gervasi amb 300. Però, envers tenir a Nou Barris com la tercera, en aquest cas és l'Eixample amb quasi 500. Respecte a la distribució mensual dels equips, trobem dos grans grups que acaparen una major activitat: gener-maig i octubre-novembre. Si observem la correlació entre distribució d'equips i el nivell de renda dels districtes: On és més alt el nivell, la presència és menor i on és més baix el valor, la presència tendeix a ser més alta. L'any 2020 disminueix notablement la distribució dels equips passant la xifra a ser inferior als 7 mil. Ciutat Vella torna a ser el districte amb més professionals superant el miler d'equips. Tot seguit de Sant Martí que s'apropa al miler i de Sants-Montjuïc amb més de 700. Les zones amb un desplegament inferior són les Corts amb 200, Sarrià-Sant Gervasi amb 400 i L'Eixample amb 450. Trobem dos grans grups en el desplegament mensual dels equips: gener-febrer i setembre-desembre, la resta de mesos les xifres són considerablement més baixes que la dels conjunts. En aquest cas, la polarització torna a ser clara: el nivell de renda afecta la distribució dels equips, a més grau menys presència i viceversa.

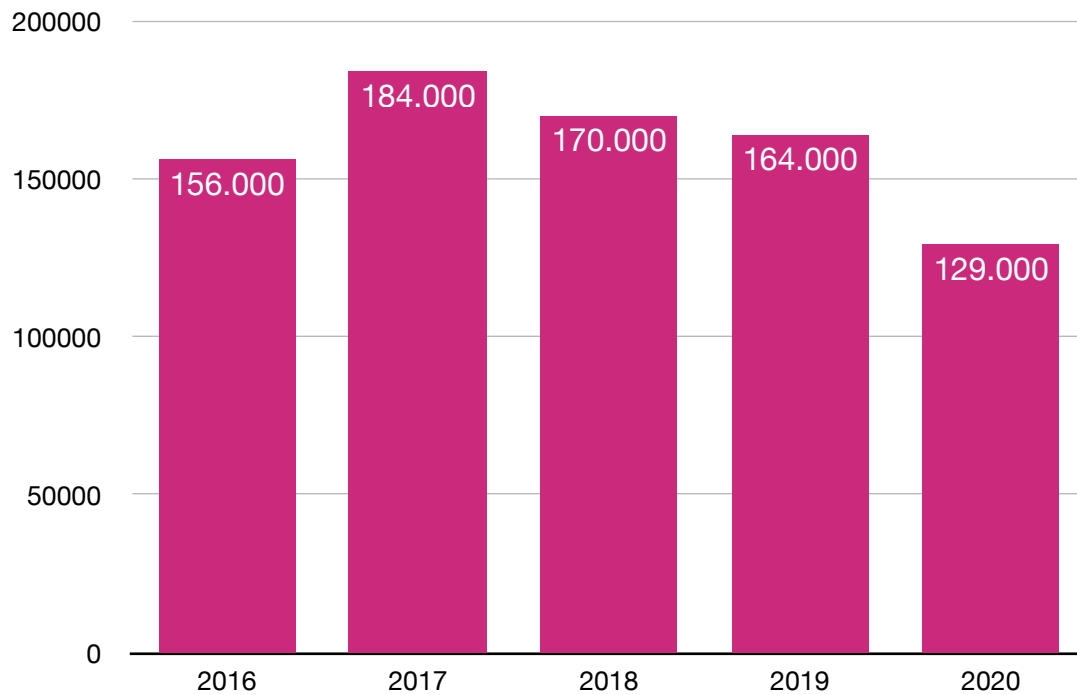
Gràfic 7. Evolució de la xifra total referent als metres quadrats eliminats a la ciutat de Barcelona. 2016-2020.

*Valors truncats

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Barcelona

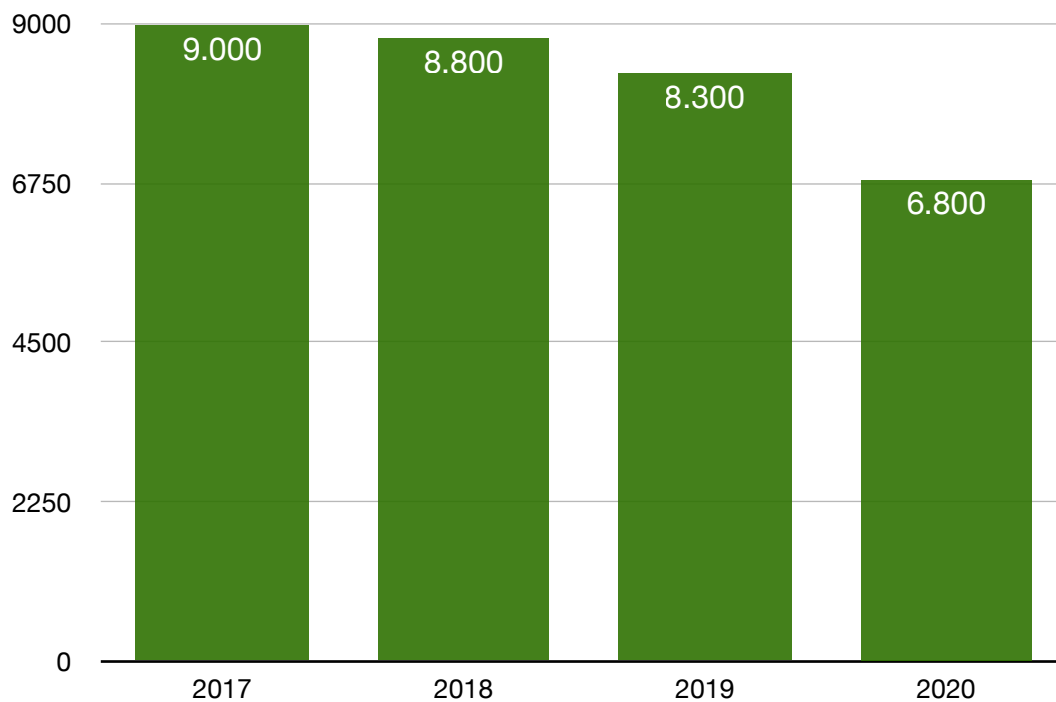
Gràfic 8. Evolució de la xifra total referent al nombre d'actuacions a la ciutat de Barcelona. 2016-2020.

*Valors truncats

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 9. Evolució de la xifra total referent a la distribució d'equips a la ciutat de Barcelona. 2016-2020.

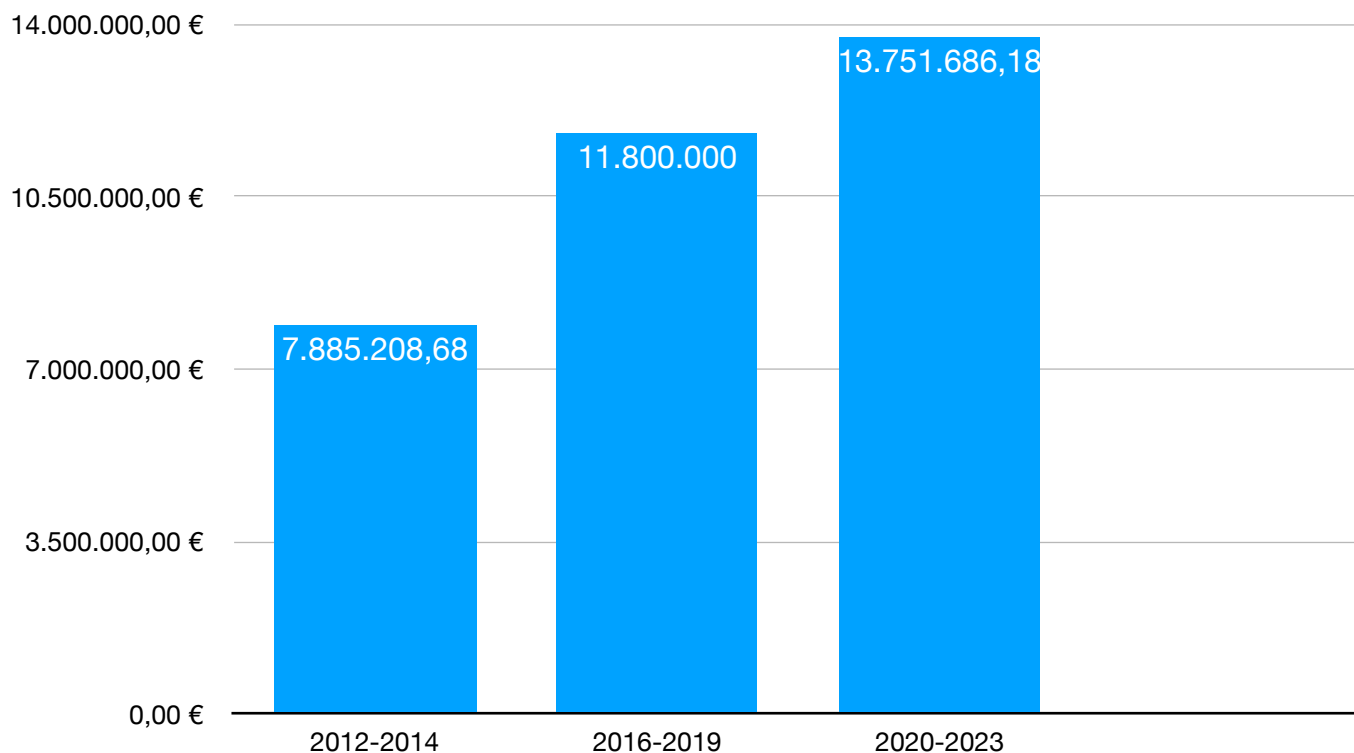

*Valors truncats

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa l'import dels contractes, aquests han anat augmentant succesivament. El referent a 2012-2014 era de 7.885.208,68 d'euros, el de 2016-2019 de 11.8 milions d'euros (La Vanguardia, 2016) i l'actual (2020-2021) de 13.751.686,18 d'euros.

Gràfic 10. Evolució de l'import dels contractes referents a la neteja de grafit a la ciutat de Barcelona 2012-2023.

Font: Elaboració pròpia amb dades de la Diputació de Barcelona

6.2 Els impactes de l'Ordenança Cívica de 2006

Sobre els resultats de l'ordenança, aquesta ha generat diversos impactes quantificables. Durant l'anàlisi s'han identificat cinc i són els següents:

En primer lloc, la **reducció del grafit artístic** i l'augment dels tags i del bombing. Una mesura que va directa contra la pràctica del grafit i l'art urbà amb unes sancions econòmiques elevades provoca que artistes i grafers hagin de fer les seves obres en un interval de temps menor. Per tant, muralistes que necessiten diverses hores per elaborar les seves peces són més vulnerables a les condemnes i observen que és més ràpid i efectiu utilitzar adhesius o plantilles. Els grafers redueixen els grafits elaborats per deixar el seu nom a través dels tags i de throw-ups i augmenten la pràctica del bombing. Emak apunta (2021): *“Els impactes de l'ordenança van ser negatius, va promoure el grafit il·legal, es pintava encara més als carrers i de forma clandestina amb l'intenció de reivindicar la llibertat”*. En segon lloc l'**expulsió dels artistes del centre de la ciutat**. Com ja s'ha vist, l'ordenança s'enfoca principalment en el barri del Raval i en el districte de Ciutat Vella. Davant de la persecució de les autoritats, molts artistes que centraven la seva activitat en aquesta zona es veuen obligats a traslladar les seves obres a altres parts de la ciutat o abandonar-la

directament. Kapi (2021) reforça aquest argument: *“La normativa ens va afectar de tal manera que vam haver de traslladar-nos a les rieres d’altres municipis. (...) Jo deixo de pintar sol a Barcelona i busco espais a altres poblacions”*. A més, comenta el grafitier: *Hi ha un sector que transforma l’Street Art en bombing, throw-ups, persianes... En intervencions més ràpides de 10-15 minuts amb un risc menor.”* L’artista urbà Albert Manso (2021) també parla d’aquesta “fuga”: *L’impacte substancial és que molta gent de nivell que pintava a Barcelona va marxar a altres llocs a pintar, ja que les sancions econòmiques eren molt importants i normalment són joves sense diners per pagar-les*. En tercer lloc, un **retrocés en l’escena barcelonesa**. Com ja s’ha comentat al punt 4.1 “Contextualització del grafit i de l’art urbà a la ciutat de Barcelona pre-ordenança”, la capital catalana era referent mundialment en matèria de grafit i art urbà, els artistes fins i tot traslladaven la seva residència a Barcelona. Venien de qualsevol part del món a deixar la seva empremta i l’activitat era constant, la duració de les obres podia ser d’hores. Tot això s’acaba amb l’arribada de l’ordenança. S’ha de tenir en compte també, que és molt complicat preveure quin camí hagués agafat el grafit i l’art urbà sense l’impacte de la normativa, però les evidències i els testimonis mostren com el reglament disminueixen l’activitat i la presència dels artistes. Rock BlackBlock (2021) comenta:

“Per altra banda, ha suposat que sent una ciutat que havia estat referència i una gran cantera d’artistes locals i internacionals que venen aquí, de certa manera l’ordenança cívica va fer que se’ns escapés aquest tren i que perguérem un poc aquest punt de referència que era la ciutat”.

Kapi (2021) també parla de l’efecte: *“Amb la transformació de l’art urbà en pràctiques de bombing, persianes, plantilles... Són activitats més il·legals i menys atractives per al públic, es produeix un augment del bombardeig espectacular”*. En quart lloc, **l’augment de la despesa anual**. Com mostra el gràfic 10 “Evolució de l’import dels contractes referents a la neteja de grafit a la ciutat de Barcelona 2012-2023”, els diners destinats al sanejament no han deixat de créixer. Amb una normativa tan restrictiva, l’Ajuntament ha necessitat destinar cada curs una quantitat monetària superior per tal de frenar les pràctiques. Finalment, la **creació d’associacions i moviments relacionats amb el grafit i l’art urbà**. L’aplicació de l’ordenança va provocar la mobilització d’actors estretament vinculats al grafit i l’art urbà que estaven totalment en contra de la mesura i de la disminució de l’art als carrers. Així, van ser diverses les associacions que van voler donar una resposta i reivindicar el grafit i l’art urbà a la ciutat. Per exemple la pionera B-Murals, nomenada inicialment Difusor, neix durant aquest context de prohibició. Ana Manaia (2021), coordinadora de projectes de l’entitat comenta: *“Difusors va sorgir el 2006-2007 com una resposta a aquesta llei exageradament tirana”*. El fundador i director de Rebobinart Marc Garcia (2021) afirma: *“Nosaltres l’any 2009 comencem a generar un projecte anomenat Persianes Lliures que volia donar una alternativa a la normativa del civisme”*. Antoine Careil (2021) fundador i director de Street Art Barcelona apunta:

“Jo vaig arribar a Barcelona l’any 2010 poc temps després de la llei i crec que era el moment més fluix de la història del grafit a la ciutat: L’escena anava malament i la repressió era dura. Quan vaig arribar hi havia molt poca activitat i vaig decidir amb el meu company crear una pàgina web (Street

Art Barcelona) per documentar el que passava i a través d'això vaig començar a desenvolupar activitats relacionades amb l'organització d'esdeveniments, expressions... Però penso que la conseqüència de la llei va ser tan important sobre l'escena que quan vaig arribar jo quatre anys després era molt baixa i havia una necessitat de fer coses i per això vaig crear Street Art Barcelona".

Kapi (2021) també apunta: *"L'artista urbà desapareix de l'escenari públic i comença a haver-hi un creixement important de galeries, exposicions, intervencions legals, arriba l'exposició actual de l'artista urbà com un gran element dins del grafit tradicional"*.

7.Conclusions

Una vegada elaborat l'anàlisi és el moment d'exposar les conclusions, afirmar o rebutjar les diferents hipòtesis plantejades a l'inici de l'estudi, donar una resposta a la pregunta d'investigació, comprovar si s'han assolit els objectius i aportar recomanacions que ajuden a revertir la situació.

Després de portar a terme la reconstrucció analítica de l'Ordenança Cívica de 2006, s'observa que un dels principals elements que facilita la comprensió dels impactes generats per la normativa és la definició inicial del problema per part de l'ajuntament. El consistori l'entén com un problema de vandalisme, de brutícia i d'una activitat que atempta contra el model turístic i paisatgístic de la ciutat. Això els porta actuar de forma directa i desproporciona'l no aconseguint reduir els costos. Un altre element és la participació dels actors en els diferents processos. L'administració monopolitza la definició, l'entrada, la configura i la implementació. Tot i que els veïns també formen part del procés definitori, és aquesta qui fa prevaldre el seu punt de vista sense facilitar la participació dels grafiters i els artistes urbans. Si durant el procés s'hagués afavorit aquesta participació d'artistes i grafiters, els resultats serien més profitosos per totes les parts.

Les dades analitzades referents als metres quadrats eliminats mostren un desenvolupament irregular: Entre 2016 i 2017 hi ha un augment del sanejament, el 2018 decreix per tornar a augmentar el següent curs i caure en picat en 2020. En el nombre d'actuacions, igual que en l'àmbit anterior, hi ha un creixement en els anys 2016 i 2017, però des del 2018 fins al 2020 les xifres decreixen anualment. I en el cas de la distribució dels equips, entre 2016 i 2020, cada any disminueix la xifra total. S'ha d'entendre que les dades de 2020 estan influenciades per la incidència de la Covid-19. Així i tot, sembla que l'ajuntament aconsegueix reduir les xifres anuals, però la despesa que realitza cada curs, en canvi, augmenta exponencialment. Seria oportú poder comptar amb el nombre total d'infraccions imposades per la Guàrdia Urbana a grafiters i artistes urbans per tal d'establir una correlació i comprovar si aquest decreixement en les xifres analitzades és causat per la persecució de les autoritats o que el consistori ha relaxat la contundència en l'eliminació de les intervencions. També és important comentar que la realització de l'estudi ha deixat en descobert les desigualtats entre districtes: Aquelles zones on el nivell socioeconòmic dels residents és inferior, les actuacions són superiors mentre que en aquells on és superior les xifres són més baixes.

Un altre element que explica la situació actual és el model turístic de la capital catalana. Aquest no conviu amb el moviment artístic. Barcelona, fins a la implantació de la normativa, era una ciutat referent on arribaven artistes de tot el món per fer les seves obres i, fins i tot, residir. Les característiques de la ciutat i l'escena afavorien la presència d'artistes de renom. El consistori trenca amb aquesta dinàmica i afavoreix un efecte contrari: Amb la persecució les grans obres desapareixen per donar pas als tags i a intervencions menys vistoses.

A l'inici de l'estudi es planteja la hipòtesi principal: *L'ordenança cívica del 2006 no ha aconseguit reduir els costos anuals i ha generat impactes inesperats com associacions artístiques i veïnals.* I tres subhipòtesis: *“Les mesures presa per l'administració ha agreujat la problemàtica”* *“L'ordenança cívica de 2006 ha condicionat l'evolució del grafit i l'art urbà a la ciutat de Barcelona”* i *“Una mesura que criminalitza aconsegueix efectes contraris”*. Pel que fa a la hipòtesi principal, queda demostrat que l'ordenança no aconsegueix reduir els costos anuals i ha generat impactes inesperats. Entre aquests impactes està la creació d'associacions contràries a la normativa que busquen fomentar l'art urbà i apropar-se a les institucions públiques. Les tres entitats entrevistades comenten que el seu naixement està estretament lligat al reglament. Sobre les subhipòtesis, la primera també queda confirmada: El grafit i l'art urbà no s'han deixat de practicar i l'ajuntament ha de destinar cada any un import superior per intentar combatre'l. La segona, tot i ser difícil de demostrar, sí que ha condicionat l'escena barcelonesa: Sense l'ordenança molts artistes no hagueren abandonat la ciutat i l'activitat artística no s'haguera reduït o dispersat per la ciutat. La normativa aconsegueix reduir el grafit artístic i fomenta un grafit menys vistós, el pitjor considerat per les institucions. La tercera subhipòtesis també queda confirmada: El fet de reprimir pot portar un efecte contrari en la conducta dels ciutadans i com en el grafit, una part del seu atractiu és la il·legalitat, una normativa amb aquestes característiques fomenta la pràctica.

La pregunta d'investigació "Ha aconseguit l'ordenança cívica de 2006 reduir el cost anual de neteja que generen el grafit i l'art urbà a la ciutat de Barcelona?" també s'ha pogut contestar: Amb les dades obtingudes i l'estudi de la situació barcelonesa, l'ordenança no aconsegueix reduir el cost anual de neteja que generen el grafit i l'art urbà a la ciutat.

Els objectius plantejats s'han pogut complir: S'ha contestat a la pregunta d'investigació, s'ha pogut confirmar la hipòtesi principal i les tres subhipòtesis i s'ha realitzat una reconstrucció analítica de la política pública observant els punts que han portat a no aconseguir els objectius.

Es considera oportú aportar dues recomanacions dirigides al consistori que poden ajudar a reconduir la situació: La primera fa referència a la creació d'una figura pública que tingui un contacte continu amb les associacions artístiques o crear un espai de reunió mensual entre l'ajuntament i els dirigents de les entitats. La segona està relacionada amb el turisme. Amb la projecció internacional que té Barcelona, les institucions públiques haurien de fomentar un turisme vinculat al grafit i l'art urbà a través de grans festivals i activitats associades al moviment. Està demostrat que l'art urbà revalorava els espais i atrau visitants. Així, fomentar un turisme amb aquestes característiques pot revertir la situació i l'opinió dels residents sobre el turisme i els turistes.

Finalment, no s'ha pogut comptar ni amb la participació de la Guàrdia Urbana ni amb la d'algun protagonista encarregat de l'elaboració o la implementació de la política pública. Seria oportú tenir dades relacionades amb les infraccions a grafiters i artistes urbans i amb una revisió del procés per part d'algun actor particip per tal d'ampliar la informació aportada i les conclusions exposades.

8.Referències

González, C., Gómez-Isla, J., del Río, V., & Santamaría, A. (2017). El papel del arte contemporáneo en la dinamización social del entorno urbano. un estudio de caso: el barrio del oeste en salamanca. *Arte, Individuo Y Sociedad*, 29(2), 299-315.

<https://doi.org/10.5209/ARIS.53165>

Ajuntament de Barcelona. (2005). Ordenanza de medidas para fomentar y garantizar la convivencia ciudadana en el espacio público de Barcelona. Consultat el 02/06/21 a:

<https://ajuntament.barcelona.cat/dretsidiversitat/sites/default/files/convivencia.830.pdf>

Ajuntament de Barcelona (2012). Contracte servei de neteja de pintades i grafit a la ciutat de Barcelona (2012-2014). Constatat el 03/06/2021

https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_doce_2012_10_20121024_S205_9.pdf

Ajuntament de Barcelona. (2012). Neteja pública, recollida i tractament d'escombraries. Costos de la neteja i recollida d'escombraries. 2007-2011. Consultat el 26/06/2021

<https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/anuaris/anuari12/cap18/C1801100.htm>

Ajuntament de Barcelona. (2017). Renta de los hogares estimados de Barcelona por distritos. Renta media anual por hogar, por persona y por unidad de consumo. Consultat el 26/06/2021 a:

<https://www.bcn.cat/estadistica/castella/dades/tvida/esd/esd17/llars/renda/t41.htm>

Ajuntament de Barcelona (2019). Percepció del Turisme a Barcelona. Consultat el 04/06/2021 a:

https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/sites/default/files/r19019_percepcio_de_turisme_2019_informe.pdf

Ajuntament de Barcelona (s.d). SERVEI DE NETEJA DE PINTADES I ELIMINACIÓ DE CARTELLS I PANCARTES - RENDIMENTS ANY 2016.

Ajuntament de Barcelona (s.d). SERVEI DE NETEJA DE PINTADES I ELIMINACIÓ DE CARTELLS I PANCARTES - RENDIMENTS ANY 2017.

Ajuntament de Barcelona (s.d). SERVEI DE NETEJA DE PINTADES I ELIMINACIÓ DE CARTELLS I PANCARTES - RENDIMENTS ANY 2018.

Ajuntament de Barcelona (s.d).SERVEI DE NETEJA DE PINTADES I ELIMINACIÓ DE CARTELLS I PANCARTES - RENDIMENTS ANY 2019.

Ajuntament de Barcelona (s.d). SERVEI DE NETEJA DE PINTADES I ELIMINACIÓ DE CARTELLS I PANCARTES - RENDIMENTS ANY 2020.

Alcántara, T. (2016). Art urbà, espai públic i educació. Elements per a la transformació social. Consultat el 28/05/2021 a:

https://educaciotransformadora.files.wordpress.com/2016/04/as2_arturba.pdf

Amaro, G. (2018). *ARTE URBANO: DEL GRAFITI AL STREET ART* (Treball final de grau). Consultat el 01/06/2021 a:

https://addi.ehu.es/bitstream/handle/10810/30038/TFG_Amaro.pdf?se

Arbolí, C. (2010). La campanya 'Barcelona posa't guapa' ha rehabilitat en 25 anys un de cada tres edificis de la ciutat. Consultat el 27/06/2020

https://www.ara.cat/societat/barcelona-rehabilitacio-hereu_1_2652889.html

Armengol, M. (s.d). VALLA PUBLICITARIA DE LA CAMPANYA "BARCELONA POSA'T GUAPA. Consultat el 20/06/2021

https://www.flickr.com/photos/manel_armengol/27988865803

Barbieri, N. (2018). Es la desigualdad, también en cultura. Consultat el 20/05/2021

<http://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:3419299b-4183-4a2c-9eea-433393379d9e/nicolas-barbieri.pdf>

Berganzo, A. (s.d). Barcelona i l'art urbà, l'entesa possible. Consultat el 28/05/2021 a:

<https://www.barcelona.cat/bcnmetropolis/2007-2017/calaixera/reports/barcelona-i-lart-urba-lentesa-possible/>

BIANCHINI, F. (1993), "Remaking European cities: the role of cultural policies", en Bianchini, Fr., Parkinson, M. (eds), Cultural policy and urban regeneration. The West European experience, Manchester: Manchester U.P, pp. 1-20.

Careil, A, comunicació personal, 2 de juny de 2021

Cardozo, M. (2013). Políticas públicas: los debates de su análisis y evaluación. Consultat el 17/04/21 a:

http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-00632013000100003

Cía, B. (2005). Barcelona aprueba la ordenanza de civismo con reproches cruzados entre ERC e ICV. Consultat el 24/05/2021 a:

https://elpais.com/diario/2005/12/24/catalunya/1135390040_850215.html

Delgado, L. (2009). Las políticas públicas. El ciclo de las políticas públicas. Clases de políticas públicas. Eficacia, legalidad y control. Indicadores de gestión

<http://pagina.jccm.es/ear/descarga/A2T3.pdf>

Diputació de Barcelona. (2021). Servei de neteja de pintades i taques de pintura, eliminació de cartells i retirada de pancartes i altres elements similars de la via pública a la ciutat de Barcelona (2020-2023), amb mesures de contractació pública sostenible. Consultat el 24/06/2021

<http://cido.diba.cat/contractacio/10647383/servei-de-neteja-de-pintades-i-taques-de-pintura-eliminacio-de-cartells-i-retirada-de-pancartes-i-altres-elements-similars-de-la-via-publica-a-la-ciutat-de-barcelona-2020-2023-amb-mesures-de-contractacio-publica-sostenible-ajuntament-de-barcelona>

El Cisco, comunicació personal, 11 de juny de 2021

Emak, comunicació personal, 26 de juny de 2021

Fallas.(2020)."Açò també passarà", falla municipal de 2020. Consultat el 26/05/2021 a:

<https://www.fallas.com/index.php/es/main-fallas-municipales-es/7477-aco-tambe-passara-falla-municipal-de-2020>

Fernández, E. (2017). *Origen, evolución y auge del arte urbano. El fenómeno Banksy y otros artistas urbanos* (Tesi doctoral). Consultat el 29/05/2021 a:

<https://eprints.ucm.es/id/eprint/46424/1/T39585.pdf>

García, M, comunicació personal, 5 de juny de 2021

García, T. (2018). La seducción del grafiti. Consultat el 03/06/2021 a:

https://elpais.com/elpais/2018/06/22/seres_urbanos/1529670722_143206.html

Gomà, R, comunicació personal, 3 de juny de 2021

Gómez, O. (2020). Censura y arte urbano. Anexos. Consultat el 02/06/2021 a:

https://m.riunet.upv.es/bitstream/handle/10251/144022/Anexos%2C%20Censura%20y%20arte%20urbano_1563894494115338214176251211259.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Hayat, K. (2016). Pixel Pancho New Mural In Istanbul, Turkey. Consultat el 27/05/2021 a:

<https://streetartnews.net/2012/09/pixel-pancho-new-mural-in-istanbul.html>

Imaginario, A. (2019). Significado de Arte urbano. Consultat el 28/05/2021 a:

<https://www.significados.com/arte-urbano/>

Joan Subirats, Peter Knoepfel, Corinne Larrue i Frédéric Varone. (2008). Análisis y gestión de políticas públicas. Barcelona, Ariel, 285 pp

Kapi, comunicació personal, 5 de juny de 2021

Koper, comunicació personal, 8 de juny de 2021

Lewisohn, C. (2008). Street art: the graffiti revolution. Nueva York: Harry N. Abrams

Manaia, A, comunicació personal, 10 de juny de 2021

Manso, A, comunicació personal, 8 de juny de 2021

Mccormick, C., Schiller, S., Schiller, M., Seno, E. (2010). Trespass: Historia del arte urbano no oficial. Colonia: Taschen.

Menéndez, M.(2018). ZOES: Regeneración urbana y dinamización social a través del arte urbano en la Zona Oeste de Salamanca . Consultat el 12/06/2021 a:

<https://moisesmenendez.wordpress.com/2018/05/22/zoes-regeneracion-urbana-y-dinamizacion-social-a-traves-del-arte-urbano-en-la-zona-oeste-de-salamanca/>

Montilla, R. (2020). Barcelona gastó 3,9 millones en limpiar pintadas en el 2019. Consultat el 22/06/2021 a:

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20201019/484159662510/gasto-grafitis-pintadas-barcelona.html>

Morata, F. (1992). LAS POLÍTICAS PÚBLICAS. Consultat el 14/06/2021 a:

https://negociacionytomadedecisiones.files.wordpress.com/2015/06/10011_las-politicas-publicas.pdf

Moreno, P. (2021). Los murales abstractos comienzan a decorar el jardín del Turia. Consultat el 27/05/2021 a:

<https://www.lasprovincias.es/valencia-ciudad/murales-abstractos-comienzan-20210130140637-nt.html>

Noël-Roth.(2002). POLÍTICAS PÚBLICAS. FORMULACIÓN, IMPLEMENTACIÓN I EVALUACIÓN.

https://polpublicas.files.wordpress.com/2016/08/roth_andre-politicas-publicas-libro-completo.pdf

No Somos Delito. (2014) CONSECUENCIAS DE LA REFORMA DEL CÓDIGO PENAL Y LA LEY DE SEGURIDAD CIUDADANA PARA LOS GRAFITEROS. Consultat el 27/05/2021 a:

https://nosomosdelito.net/sites/default/files/public_files/documentos/lsc_y_cp-grafiterxs.pdf

Olavarria. (2007). Conceptos Básicos en el Análisis de Políticas Públicas. Consultat el 10/06/2021 a:

http://repositorio.uchile.cl/bitstream/handle/2250/123548/Conceptos_%20Basicos_Politicas_Publicas.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Otero, M. (2019). De como el arte urbano transformó un barrio de Estambul. Consultat el 02/06/2021 a:

<https://planetaestambul.com/2019/09/17/arte-urbano-kadikoy/>

Pastor, M. (2020). El Ayuntamiento de Madrid pone en marcha un proyecto para destinar muros libres a artistas y promover el arte urbano. Consultat el 29/05/2021 a:

<https://www.lahoradigital.com/noticia/29925/politica/el-ayuntamiento-de-madrid-pone-en-marcha-un-proyecto-para-destinar-muros-libres-a-artistas-y-promover-el-arte-urbano.aspx>

Pérez, M, Comunicació personal, 17 de juny de 2021

Port de Barcelona. (2021). ESTADÍSTICAS. consultat el 20/06/2021 a:

http://www.portdebarcelona.cat/es_ES/web/autoritat-portuaria/estadisticas

https://contentv5.portdebarcelona.cat/cntmng/guestDownload/direct/workspace/SpacesStore/b93fef06-13a5-4fbf-9899-084e6193d6f2/PortBcnTrafic2007_12_es-2007.pdf

Portal web del Ayuntamiento de Madrid. (s.d). MUA PROJECT. Consultat el 27/05/2021 a:

<https://www.madrid.es/portales/munimadrid/es/Inicio/El-Ayuntamiento/Moncloa-Aravaca/Museo-de-Arte-Contemporaneo/?vgnextfmt=default&vgnextoid=d6b0744554b6b010VgnVCM100000d90ca8c0RCRD&vgnextchannel=e9a3ca5d5fb96010VgnVCM100000dc0ca8c0RCRD&idCapitulo=11282397>

Redacció. (2016). L'Ajuntament de Barcelona licita el nou contracte de neteja de pintades per 11,8 milions fins el 2019

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20160830/404293486062/lajuntament-de-barcelona-licita-el-nou-contracte-de-neteja-de-pintades-per-118-milions-fins-el-2019.html>

Revuelta, V. (2007). La implementación de políticas públicas. Consultat el 01/06/2021

<https://www.redalyc.org/pdf/720/72001610.pdf>

Rius, J. (2008). Los barrios artísticos: base local de la cultura global. Análisis del caso del Raval de Barcelona. Revista Internacional de Sociología (RIS) 66 (51), 179-205. Consultat el 09/05/21 a:

<http://revintsociologia.revistas.csic.es/index.php/revintsociologia/article/view/114/115>

Roc Blackblock, comunicació personal, 15 de juny de 2021

Rodríguez Morato, A. (2001), «Una nueva formación cultural: el complejo cultural local», en: Xan Bouzada (coord.), Cultura e desenvolvemento local, Santiago de Compostela, Conselho da Cultura Galega.

Sánchez, G. (2020). Detenidos 99 grafiteros por daños de 22 millones en el metro y el tren de Barcelona. Consultat el 27/05/2021 a:

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20201111/grafitis-rodalies-metro-barcelona-detenido-8199363>

Semana. (2012). El Street Art: los dueños de la calle. Consultat el 28/05/2021 a:

<https://www.semana.com/cultura/articulo/el-street-art-duenos-calle/259671-3/>

Subirats, J. (1994). Análisis de políticas públicas y eficacia de la administración. Consultat el 20/06/2021 a

<https://www.ucipfg.com/Repositorio/MGTS/MGTS14/MGTSV-05/semana1/Subirats.pdf>

Valencia Bonita. (2021). El Jardín del Turia se convertirá en julio de 2021 en un museo de arte urbano con 11 intervenciones. Consultat el 25/05/2021 a:

<https://www.valenciabonita.es/2021/01/29/museo-arte-urbano-jardin-del-turia-de-valencia/>

Villalba, M. (2011). El arte urbano como forma de expresión. Consultat el 03/06/2021

https://fido.palermo.edu/servicios_dyc/publicacionesdc/vista/detalle_articulo.php?id_libro=371&id_articulo=7986

Zonaretiro. (2020). Almeida le declara la guerra al grafiti: multas de hasta 2.000 euros para las pintadas de menos de un palmo. Consultat el 02/06/2021 a:

<https://zonaretiro.com/urbanismo/almeida-grafitis/>

